

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 8. októbra 2008*

Vo veci T-69/04,

Schunk GmbH, so sídlom v Thale (Nemecko),

Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH, so sídlom v Heuchelheime (Nemecko),

v zastúpení: R. Bechtold a S. Hirsbrunner, neskôr R. Bechtold, S. Hirsbrunner
a A. Schädle, advokáti,

žalobcovia,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne F. Castillo de la Torre
a H. Gading, neskôr F. Castillo de la Torre a M. Kellerbauer, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je jednak návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2004/420/ES
z 3. decembra 2003 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53
Dohody EHP (vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické

* Jazyk konania: nemčina.

a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*], ako aj subsidiárne návrh na zníženie výšky pokuty uloženej žalobcom týmto rozhodnutím a jednak protinávrh Komisie na zvýšenie uvedenej pokuty,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia M. Prek a V. Ciucă,
tajomník: K. Andová, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. februára 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Skutkové okolnosti

- ¹ Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH (ďalej len „SKT“) je nemecký podnik vyrábajúci výrobky na báze uhlíka a grafitu na ich elektrické a mechanické využitie. SKT je

dcérskou spoločnosťou Schunk GmbH (ďalej spoločne len „Schunk“ alebo „žalobcovia“).

- 2 Zástupcovia Morgan Crucible Company plc (ďalej len „Morgan“) sa 18. septembra 2001 stretli so zástupcami Komisie, aby im ponúkli svoju spoluprácu pri preukázaní existencie kartelu na európskom trhu s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie a aby požiadali o uplatnenie opatrení zhovievavosti upravených v oznámení Komisie 96/C 207/04 o neuložení alebo znížení výšky pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“).
- 3 Komisia 2. augusta 2002 podľa článku 11 nariadenia Rady (EHS) č. 17 zo 6. februára 1962 prvého nariadenia implementujúceho článku 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES, 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3) adresovala C. Conradty Nürnberg GmbH (ďalej len „Conradty“), Le Carbone-Lorraine (ďalej len „LCL“), SGL Carbon AG (ďalej len „SGL“), SKT, Eurocarbo SpA, Luckerath BV a Gerken Europe SA žiadosti o informácie týkajúce sa ich správania na predmetnom trhu. List adresovaný SKT sa tiež týkal činnosti podniku Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (ďalej len „Hoffmann“), ktorý kúpil Schunk 28. októbra 1999.
- 4 Listom z 2. septembra 2002 SKT informoval Komisiu o svojom úmysle spolupracovať s ňou v rámci správneho konania a overiť, či by okrem odpovedí na žiadosť o informácie mohol Komisii poskytnúť ďalšie užitočné informácie vzhľadom na dôkazy, ktoré už táto inštitúcia mala k dispozícii.

- 5 Po tom, čo SKT bola 5. októbra 2002 doručená nemecká verzia žiadosti o informácie, odpovedal tento podnik na uvedenú žiadosť listom z 25. októbra 2002.
- 6 Komisia 23. mája 2003 na základe poskytnutých informácií zaslala žalobcom a ostatným dotknutým podnikom, a síce podnikom Morgan, Conradty, LCL, SGL a Hoffmann, oznámenie o výhradách.
- 7 Po vypočítaní dotknutých podnikov, s výnimkou podnikov Morgan a Conradty, Komisia prijala rozhodnutie 2004/420/ES z 3. decembra 2003 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „Rozhodnutie“). Zhrnutie Rozhodnutia bolo uverejnené v úradnom vestníku z 28. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 125, s. 45).
- 8 Komisia v Rozhodnutí uviedla, že podniky, ktorým je určené, sa podieľali na jednom a nepretržitom porušovaní článku 81 ods. 1 ES a od 1. januára 1994 článku 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), ktoré spočívalo v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä pridelovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností (množstevné obmedzenia, zvyšovanie cien a bojkot) proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu (odôvodnenie č. 2 Rozhodnutia).
- 9 Rozhodnutie obsahuje tieto ustanovenia:

„Článok 1

Nasledujúce podniky porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 [ES] a od 1. januára 1994 ustanovenia článku 53 ods. 1 Dohody EHP tým, že sa v uvedených obdobiach podieľali na rade dohôd a zosúladených postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie:

- [Conradty] od októbra 1988 do decembra 1999,
- [Hoffmann] od septembra 1994 do októbra 1999,
- [LCL] od októbra 1988 do júna 1999,
- [Morgan] od októbra 1988 do decembra 1999,
- [Schunk] od októbra 1988 do decembra 1999,
- [SGL] od októbra 1988 do decembra 1999.

Článok 2

Za porušenia uvedené v článku 1 sa ukladajú nasledujúce pokuty:

- [Conradty]: 1 060 000 eur,
- [Hoffmann]: 2 820 000 eur,
- [LCL]: 43 050 000 eur,
- [Morgan]: 0 eur,

— [Schunk]: 30 870 000 eur,

— [SGL]: 23 640 000 eur.

Pokuty sú splatné v lehote troch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia...

Po uplynutí tejto lehoty sa automaticky stávajú splatnými úroky vypočítané na základe úrokovej sadzby uplatňovanej Európskou centrálnou bankou na hlavné refinančné operácie k prvému dňu mesiaca, v priebehu ktorého bolo toto rozhodnutie prijaté, zvýšenej o 3,5 percentuálneho bodu.“

- 10 Čo sa týka výpočtu výšky pokút, Komisia kvalifikovala porušenie ako veľmi závažné vzhľadom na jeho povahu, jeho dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, aj keď nemohol byť presne stanovený, a rozsah relevantného geografického trhu (odôvodnenie č. 288 Rozhodnutia).
- 11 S cieľom zohľadniť špecifický význam protiprávneho konania každého podniku zapojeného do kartelu, a teda jeho skutočný dosah na hospodársku súťaž, Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií podľa ich relatívneho významu na relevantnom trhu určenom ich trhovými podielmi (odôvodnenia č. 289 až 297 Rozhodnutia).

- 12 V dôsledku toho LCL a Morgan, ktoré sú považované za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradené do prvej kategórie. Schunk a SGL, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradené do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty, považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 %, boli zaradené do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).
- 13 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia na 35 miliónov eur pre LCL a Morgan, na 21 miliónov eur pre SGL a žalobcov a na 6 miliónov eur pre podniky Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).
- 14 Pokiaľ ide o dĺžku trvania porušovania, Komisia prijala názor, že všetky dotknuté podniky sa dopustili jedného dlhodobého porušenia. Z dôvodu porušenia trvajúceho jedenásť rokov a dva mesiace Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty podnikom Schunk, Morgan, SGL a Conradty o 110 %. Čo sa týka LCL, Komisia určila dĺžku trvania porušovania na desať rokov a osem mesiacov a zvýšila východiskovú sumu jeho pokuty o 105 %. Pokiaľ ide o podnik Hoffmann, jeho východisková suma pokuty bola zvýšená o 50 % z dôvodu dĺžky trvania porušovania päť rokov a jeden mesiac (odôvodnenia č. 299 a 300 Rozhodnutia).
- 15 Základná čiastka pokuty určená v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia bola teda stanovená na 73,5 milióna eur v prípade Morgan, na 71,75 milióna eur v prípade LCL, na 44,1 milióna eur v prípade žalobcov a SGL, na 12,6 milióna eur v prípade Conradty a na 9 miliónov eur v prípade Hoffmann (odôvodnenie č. 301 Rozhodnutia).

- 16 Komisia nezohľadnila žiadnu priťažujúcu ani poľahčujúcu okolnosť v neprospech alebo v prospech dotknutých podnikov (odôvodnenie č. 316 Rozhodnutia) a zamietla žiadosť žalobcov smerujúcu k obmedzeniu uloženej pokuty v súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 na 10 % celosvetového obratu SKT (odôvodnenie č. 318 Rozhodnutia).
- 17 Pokiaľ ide o uplatnenie oznámenia o spolupráci, Morgan bol oslobodený od pokuty vzhľadom na to, že bol prvým podnikom, ktorý upozornil Komisiu na existenciu kartelu (odôvodnenia č. 319 až 321 Rozhodnutia).
- 18 V súlade s bodom D uvedeného oznámenia Komisia priznala LCL zníženie výšky pokuty, ktorá by mu bola uložená, ak by nespolupracoval, o 40 %, podnikom Schunk a Hoffmann o 30 % a SGL, ktorý začal spolupracovať ako posledný, o 20 % (odôvodnenia č. 322 až 338 Rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 19 Žalobcovia návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 20. februára 2004 podali žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

20 Po zmene zloženia komôr Súdu prvého stupňa bol sudca spravodajca pridelený do piatej komory, ktorej bola v dôsledku toho táto vec pridelená, ako jej predseda.

21 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (piata komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania. Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 27. februára 2008.

22 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- zrušil Rozhodnutie,
- subsidiárne znížil výšku uloženej pokuty,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

23 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu,
- zvýšil pokutu uloženú žalobcom,
- zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

Právny stav

O návrhu na zrušenie Rozhodnutia

- 24 Hoci žaloba podaná žalobcami má dvojaký predmet, a to najmä návrh na zrušenie Rozhodnutia a subsidiárne návrh na zníženie výšky pokuty, jednotlivé žalobné dôvody uvádzané v ich písomných podaniach však medzi nimi nerozlišovali. Žalobcovia, ktorí boli Súdom prvého stupňa na pojednávaní vyzvaní, aby predniesli svoje vyjadrenia k presnému dosahu ich argumentácie, v podstate vyhlásili, že ponechávajú posúdenie na Súd prvého stupňa.
- 25 V tejto súvislosti treba uviesť, že námietka nezákonnosti článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a spochybnenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti podnikov Schunk GmbH a SKT zjavne spadajú pod návrh na zrušenie Rozhodnutia.
- 26 Žalobcovia takisto vytýkajú Komisii porušenie zásad proporcionality a rovnosti zaobchádzania pri stanovení výšky pokuty, čo *a priori* spadá pod návrh na zníženie pokuty. Argumentácia uvedená na podporu vyššie uvedenej výhrady však obsahuje spochybnenie porušenia stanoveného Komisiou, čiže vyvoláva otázku zodpovednosti dotknutých podnikov, ako ju vymedzuje článok 1 Rozhodnutia. Tieto spochybňovania musia byť teda preskúmané v rámci návrhu na zrušenie Rozhodnutia v celom rozsahu, vrátane jeho článku 1.

O námietke nezákonnosti článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17

- 27 Žalobcovia tvrdia, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 priznáva Komisii takmer neobmedzenú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o stanovovanie pokuty, čo je v rozpore so zásadou zákonnosti definovanou v článku 7 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP), podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, tak ako ju vykladajú európske súdy.
- 28 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že zásada zákonnosti trestov je dôsledkom zásady právnej istoty predstavujúcej všeobecnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá vyžaduje najmä jasnosť a presnosť všetkých predpisov Spoločenstva, osobitne pokiaľ tieto predpisy ukladajú alebo umožňujú ukladať sankcie, aby dotknuté osoby mohli jednoznačne poznať práva a povinnosti, ktoré z nich vyplývajú, a podľa toho konať (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 9. júla 1981, *Gondrand Frères a Garancini*, 169/80, Zb. s. 1931, bod 17; z 18. novembra 1987, *Maizena*, 137/85, Zb. s. 4587, bod 15; z 13. februára 1996, *van Es Douane Agenten*, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27, a z 12. decembra 1996, X, C-74/95 a C-129/95, Zb. s. I-6609, bod 25).
- 29 Táto zásada, ktorá je súčasťou ústavných tradícií spoločných pre členské štáty a ktorá bola zakotvená v rôznych medzinárodných zmluvách, najmä v článku 7 EDLP, platí tak pre normy trestnoprávnej povahy, ako aj pre osobitné správne nástroje, ktoré ukladajú alebo umožňujú ukladať správne sankcie (pozri v tomto zmysle rozsudok *Maizena*, už citovaný v bode 28 vyššie, body 14 a 15 a tam citovanú judikatúru). Uplatňuje sa nielen na normy, ktoré stanovujú znaky skutkovej podstaty porušenia, ale rovnako aj na tie normy, ktoré definujú následky vyplývajúce z porušenia týchto uvedených noriem (pozri v tomto zmysle rozsudok X, už citovaný v bode 28 vyššie, body 22 a 25).

30 Z ustálenej judikatúry okrem toho vyplýva, že základné práva tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie zabezpečujú súdy Spoločenstva (stanovisko Súdneho dvora 2/94 z 28. marca 1996, Zb. s. I-1759, bod 33, a rozsudok Súdneho dvora z 29. mája 1997, Kremzow, C-299/95, Zb. s. I-2629, bod 14). Na tieto účely sa Súdny dvor a Súd prvého stupňa inšpirujú ústavnými tradíciami spoločnými pre členské štáty, ako aj usmerneniami, ktoré vyplývajú z medzinárodných nástrojov ochrany ľudských práv, na ktorých tvorbe členské štáty spolupracovali alebo ku ktorým pristúpili. Zvláštny význam prináleží v tejto súvislosti EDLP (rozsudky Súdneho dvora z 15. mája 1986, Johnston, 222/84, Zb. s. 1651, bod 18, a Kremzow, už citovaný, bod 14). Okrem toho podľa článku 6 ods. 2 EÚ „Únia rešpektuje základné ľudské práva, ktoré zaručuje [EDLP] a ktoré vyplývajú z ústavných tradícií členských štátov ako základných princípov práva Spoločenstva“ (rozsudok Súdneho dvora z 22. októbra 2002, Roquette Frères, C-94/00, Zb. s. I-9011, body 23 a 24, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. februára 2001, Mannesmannröhren-Werke/Komisija, T-112/98, Zb. s. II-729, bod 60).

31 V tomto ohľade treba pripomenúť znenie článku 7 ods. 1 EDLP:

„Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.“

32 Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z tohto ustanovenia vyplýva, že zákon musí jasne vymedzovať porušenia a tresty za ne. Táto podmienka je splnená, pokiaľ osoba podliehajúca súdnej právomoci môže zo znenia relevantného ustanovenia a v prípade potreby za pomoci výkladu, ktorý mu dávajú súdne orgány, zistiť, aké konania alebo opomenutia zakladajú jej trestnú zodpovednosť (pozri rozsudok ESLP Coëme a i. v. Belgicko z 22. júna 2000, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí*, 2000-VII, s. 1, § 145).

33 Okrem toho článok 7 ods. 1 EDLP nevyžaduje, aby znenie ustanovení, podľa ktorých sa tieto sankcie ukladajú, bolo natoľko presné, aby následky, ktoré môžu z porušenia uvedených ustanovení nastať, bolo možné predvídať s absolútnou istotou. Podľa judikatúry ESLP totiž existencia vágnych výrazov v ustanovení nespôsobuje nevyhnutne porušenie článku 7 EDLP a skutočnosť, že zákon pripúšťa mieru voľnej úvahy, sama osebe neodporuje požiadavke predvídateľnosti pod podmienkou, že rozsah a spôsoby výkonu takejto právomoci sú dostatočne jasne definované so zreteľom na sledovaný legitímny cieľ, aby sa jednotlivcovi poskytovala primeraná ochrana proti svojvôli (pozri rozsudok ESLP Margareta a Roger Andersson v. Švédsko z 25. februára 1992, séria A, č. 226, § 75). V tejto súvislosti bez ohľadu na samotný text zákona zohľadňuje ESLP aj otázku, či použité neurčité pojmy boli upresnené v ustálenej a zverejnenej judikatúre (pozri rozsudok ESLP G. v. Francúzsko z 27. septembra 1995, séria A, č. 325-B, § 25).

34 Čo sa týka spoločných ústavných tradícií členských štátov, Súdu prvého stupňa nič neumožňuje, aby dal všeobecnej zásade práva Spoločenstva, akú predstavuje zásada zákonnosti, výklad odlišný od výkladu, ktorý vyplýva z vyššie uvedeného vývoja. Žalobcovia sa tak bez ďalších upresnení obmedzujú na tvrdenie, že na vnútroštátnej úrovni neexistuje porovnateľné oprávnenie umožňujúce danému orgánu takmer neobmedzene ukladať pokuty.

35 Pokiaľ ide v danom prípade o zákonnosť článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 s ohľadom na zásadu zákonnosti trestov, ako ju uznal súd Spoločenstva v súlade s vysvetlením podaným ESLP a ústavnými tradíciami členských štátov, je nutné konštatovať, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobcovia, Komisia nemá neobmedzenú mieru voľnej úvahy pri stanovení pokút za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.

- 36 Článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 totiž sám obmedzuje mieru voľnej úvahy Komisie. Tým, že na jednej strane upresňuje, že „Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty od [1 000 eur] do [1 milióna eur] alebo viac, ale nepresahujúce 10 % obratu v predchádzajúcom obchodnom roku každého podniku, ktorý sa zúčastnil porušenia“, stanovuje aj maximálnu hranicu výšky pokút v závislosti od obratu dotknutých podnikov, to znamená na základe objektívneho kritéria. Aj keď neexistuje absolútna maximálna hranica uplatniteľná na všetky porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, má pokuta, ktorú možno uložiť, hornú hranicu, ktorá je vyčísliteľná a neprekročiteľná, vypočítaná pre každý podnik a každé porušenie tak, aby sa najvyššia pokuta, ktorú možno danému podniku uložiť, dala určiť vopred. Na druhej strane toto ustanovenie ukladá Komisii, aby stanovila pokuty v každej prejednávanej veci zvlášť a aby pri tom „posudzova[la] jednak závažnosť porušenia a tiež jeho trvanie“.
- 37 Hoci je pravda, že obe tieto kritériá ponechávajú Komisii širokú mieru voľnej úvahy, nič to nemení na skutočnosti, že ide o kritériá prijaté inými normotvorcami v obdobných predpisoch a umožňujúce Komisii prijímať sankcie s ohľadom na mieru nezákonnosti predmetného správania.
- 38 Treba uviesť, že Rada tým, že v prípade porušenia pravidiel hospodárskej súťaže stanovila pokuty vo výške od 1 000 eur do 10 % obratu dotknutého podniku, neponechala Komisii príliš veľa priestoru na voľnú úvahu. Treba najmä zdôrazniť, že maximálna hranica 10 % obratu dotknutého podniku je primeraná vzhľadom na záujmy, ktoré Komisia pri odhaľovaní a sankcionovaní takých typov porušenia obhajuje.
- 39 V tomto ohľade treba pripomenúť, že sankcie stanovené v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 v prípade porušenia článkov 81 ES a 82 ES predstavujú kľúčový nástroj, ktorý má Komisia k dispozícii na to, aby v rámci Spoločenstva zaviedla „systém, ktorým sa zabezpečí, aby sa na vnútornom trhu nenarušila hospodárska súťaž“ [článok 3 ods. 1 písm. g) ES]. Tento systém Spoločenstvu umožňuje, aby plnilo svoju úlohu, ktorou je

utvorením spoločného trhu podporovať v celom Spoločenstve najmä harmonický, vyrovnaný a trvalo udržateľný rozvoj hospodárskych činností a vysokú úroveň konkurencieschopnosti (článok 2 ES). Tento systém je okrem toho nevyhnutný na prijatie hospodárskej politiky v rámci Spoločenstva uskutočňovanej v súlade s princípmi otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou (článok 4 ods. 1 a 2 ES). Článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 tak umožňuje zavedenie systému, ktorý zodpovedá základným úlohám Spoločenstva.

40 Je teda potrebné vyvodiť záver, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 stanovuje kritériá a hranice, ktoré Komisiu viažu pri výkone jej právomoci ukladať pokuty, pričom jej zároveň ponecháva určitú mieru voľnej úvahy.

41 Okrem toho je potrebné poznamenať, že pri stanovení pokút podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 má Komisia povinnosť dodržiavať všeobecné právne zásady, osobitne zásadu rovnosti zaobchádzania a zásadu proporcionality, ako ich vymedzila judikatúra Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa. Je tiež potrebné dodať, že podľa článku 229 ES a článku 17 nariadenia č. 17 majú Súdny dvor a Súd prvého stupňa neobmedzenú právomoc rozhodovať o žalobách proti rozhodnutiam, ktorými Komisia uložila pokuty, a môžu tak nielen zrušiť rozhodnutia, ktoré Komisia prijala, ale tiež zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu. Správna prax Komisie tak podlieha plnému preskúmaniu súdom Spoločenstva. Na rozdiel od tvrdení žalobcov toto preskúmanie nevedie súd Spoločenstva, na ktorý úloha normotvorcu bola údajne prenesená, k prekročovaniu jeho právomocí a k porušovaniu článku 7 ods. 1 ES vzhľadom na to, že na jednej strane je toto preskúmanie výslovne stanovené v uvedených ustanoveniach, ktorých platnosť nie je spochybňovaná, a na druhej strane ho súd Spoločenstva vykonáva v súlade s kritériami stanovenými v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

- 42 Komisia okrem toho na základe kritérií uvedených v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a spresnených v judikatúre Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa sama vytvorila verejne známu a dostupnú rozhodovaciu prax. Hoci predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie nevytvára sama osebe právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudky Súdneho dvora z 21. septembra 2006, JCB Service/Komisia, C-167/04 P, Zb. s. I-8935, body 201 a 205, a zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, Zb. s. I-4405, bod 60), skutočnosťou zostáva, že podľa zásady rovnosti zaobchádzania, ktorá predstavuje všeobecnú zásadu práva, ktorú je Komisia povinná dodržiavať, Komisia nemôže zaobchádzať s porovnateľnými situáciami rozdielne alebo s rozdielnymi situáciami rovnako, ak také zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudky Súdneho dvora z 13. decembra 1984, Sermide, 106/83, Zb. s. 4209, bod 28, a Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, bod 309).
- 43 Podľa ustálenej judikatúry však Komisia môže kedykoľvek prispôbiť výšku pokút, pokiaľ si to vyžaduje účinné uplatnenie pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 109, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, Zb. s. II-1705, bod 237), pričom takéto pozmenenie správnej praxe sa môže považovať za objektívne odôvodnené účelom všeobecnej ochrany pred porušeniami pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Nedávne zvýšenie pokút, ktoré žalobcovia uvádzajú a namietajú, sa teda nemôže samo osebe považovať za nezákonné s ohľadom na zásadu zákonnosti trestov, keďže neprekračuje právny rámec stanovený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ako ho vykladajú sudy Spoločenstva.
- 44 Okrem toho je potrebné zohľadniť, že Komisia v snahe o transparentnosť a na účely zvýšenia právnej istoty dotknutých podnikov uverejnila usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“), v ktorých stanovuje metódu výpočtu, ktorú sa zaviazala v každom jednotlivom prípade dodržiavať. Súdny dvor v tejto súvislosti okrem iného vyvodil záver, že Komisia sa prijatím takýchto pravidiel postupu a zverejnením oznámenia, že ich nabudúce uplatní na prípady nimi dotknuté, sama obmedzuje vo výkone svojej voľnej úvahy a nemôže sa od týchto pravidiel odchyliť bez toho, aby bola prípadne sankcionovaná z dôvodu porušenia všeobecných právnych zásad, ako sú zásady rovnosti zaobchádzania alebo

ochrany legitímnej dôvery. Okrem toho usmernenia, aj keď nepredstavujú právny základ Rozhodnutia, stanovujú všeobecným a abstraktným spôsobom metodológiu, ktorú si Komisia uložila na účely stanovenia výšky pokút uložených uvedeným Rozhodnutím, a v dôsledku toho zabezpečujú právnu istotu podnikov (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, body 211 a 213). Z toho vyplýva, že skutočnosť, že Komisia prijala usmernenia v rozsahu, v akom neprekročila právny rámec stanovený v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, len prispelo k presnejšiemu vymedzeniu jej výkonu voľnej úvahy, ktorá už vyplýva z tohto ustanovenia, bez toho, aby z toho bolo možné vyvodzovať pôvodne nedostatočné vymedzenie právomoci Komisie v predmetnej oblasti zo strany normotvorcu Spoločenstva.

45 S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti tak obozretný hospodársky subjekt môže, za prípadnej pomoci právneho poradcu, s dostatočnou presnosťou predvídať metódu a rádovú výšku pokút, ktoré mu hrozia za dané správanie. Skutočnosť, že tento subjekt nemôže vopred poznať presnú výšku pokút, ktoré Komisia v jednotlivých prípadoch uloží, nemôže predstavovať porušenie zásady zákonnosti trestov, keďže ciele potlačovania a odstrašovania odôvodňujú to, že vzhľadom na závažnosť porušení, ktoré má Komisia sankcionovať, bolo dotknutým podnikom znemožnené odhadnúť zisky, ktoré by im plynuli z ich účasti na porušení s predchádzajúcim zohľadnením výšky pokuty, ktorá im bude z dôvodu tohto protiprávneho správania uložená.

46 V tejto súvislosti, aj keď podniky nemôžu vopred poznať presnú výšku pokút, ktorú Komisia v každom jednotlivom prípade uloží, je potrebné poznamenať, že v súlade s článkom 253 ES má Komisia v rozhodnutí o uložení pokuty, napriek všeobecne známemu kontextu tohto rozhodnutia, povinnosť uviesť odôvodnenie, a to najmä pokiaľ ide o výšku uloženej pokuty a zvolenú metódu jej stanovenia. Z tohto odôvodnenia musia jasne a jednoznačne vyplývať úvahy Komisie, aby mohli dotknuté

osoby rozpoznáť dôvody, ktoré viedli k prijatému opatreniu, a posúdiť možnosť začať konanie pred súdom Spoločenstva, prípadne aby mohol tento súd vykonať svoje preskúmanie.

⁴⁷ Nakoniec, pokiaľ ide o tvrdenie, podľa ktorého si Rada tým, že prijala ustanovenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a tak definovala rámec pokuty, nesplnila svoju povinnosť jasne vymedziť právomoc zverenú Komisii a *de facto* preniesla na Komisiu právomoc, ktorá podľa Zmluvy prináleží jej samotnej, čím porušila články 83 ES a 229 ES, je potrebné sa domnievať, že je nedôvodné.

⁴⁸ Na jednej strane, ako už bolo uvedené vyššie, hoci článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 ponecháva Komisii širokú mieru voľnej úvahy, zároveň obmedzuje jej výkon tým, že zavádza objektívne kritériá, ktoré Komisia musí dodržiavať. Na druhej strane je potrebné pripomenúť, že nariadenie č. 17 bolo prijaté na základe článku 83 ods. 1 ES, ktorý stanovuje, že „na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom Rada... vydá príslušné nariadenia alebo smernice na vykonávanie zásad stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES]“. Cieľom týchto nariadení alebo smerníc je podľa článku 83 ods. 2 písm. a) a d) ES najmä „zaručiť dodržiavanie zákazov uvedených v článku 81 ods. 1 [ES] a článku 82 [ES] stanovením pokút a opakovaného ukladania pokút“ a „vymedziť príslušné úlohy Komisie a Súdneho dvora pri uplatňovaní ustanovení uvedených v tomto odseku“. Okrem toho je potrebné pripomenúť, že podľa článku 211 prvej zarážky ES Komisia „zabezpečuje uplatňovanie ustanovení tejto zmluvy a opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva v súlade s ňou“ a že podľa tretej zarážky toho istého článku má „vlastnú právomoc prijímať rozhodnutia“.

⁴⁹ Z toho vyplýva, že právomoc uložiť pokuty v prípade porušenia článkov 81 ES a 82 ES sa nemôže považovať za pôvodne prislúchajúcu Rade, ktorá ju zverila či jej výkonom poverila Komisiu v zmysle článku 202 tretej zarážky ES. V súlade s vyššie uvedenými

ustanoveniami Zmluvy totiž táto právomoc spadá do úlohy Komisie zabezpečiť uplatňovanie práva Spoločenstva, pričom je táto úloha, pokiaľ ide o uplatňovanie článkov 81 EŠ a 82 EŠ, upresnená, upravená a formalizovaná nariadením č. 17. Právomoc ukladať pokuty, ktoré toto nariadenie priznáva Komisii, teda vyplýva z ustanovení samotnej Zmluvy a jej cieľom je umožniť účinné uplatňovanie zákazov stanovených v uvedených článkoch (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 12. júla 2001, Tate & Lyle a i./Komisia, T-202/98, T-204/98 a T-207/98, Zb. s. II-2035, bod 133). Preto sa musí tvrdenie žalobcov zamietnuť.

50 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že námietka nezákonnosti článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 sa musí zamietnuť ako nedôvodná (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisnia, T-43/02, Zb. s. II-3435, body 69 až 92, a z 5. apríla 2006, Degussa/Komisnia, T-279/02, Zb. s. II-897, body 66 až 88).

51 Napokon treba uviesť, že žalobcovia „subsidiárne“ tvrdia, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 možno považovať za zlučiteľný so zásadou zákonnosti, ak by ho Komisia vykladala reštriktívne, čo nemá v úmysle.

52 V tejto súvislosti treba konštatovať, že žalobcovia sa obmedzujú na formulovanie všeobecných úvah, pokiaľ ide o spôsob, ako by Komisia mala vo všeobecnosti zmeniť svoju politiku v oblasti pokút vypracovaním transparentnej a koherentnej rozhodovacej praxe, ale nepredkladajú nijaký konkrétny žalobný dôvod proti Rozhodnutiu.

O spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti podnikov Schunk GmbH a SKT

53 Na úvod treba poznamenať, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobcovia, podmienky, za ktorých bol Schunk GmbH určený za adresáta Rozhodnutia, sú v ňom jasne uvedené.

54 Z odôvodnenia č. 257 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia zastávala názor, že „hoci [SKT] bol právnickou osobou, ktorá sa priamo podieľala na karteli, Schunk GmbH, ako 100 %-ná materská spoločnosť, mohol vykonávať rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku [SKT] v čase porušenia a možno predpokladať, že jeho účasť na karteli skutočne ovplyvnil“. Komisia teda vyvodila záver, že oba podniky „tvorili hospodársku jednotku, ktorá vyrábala a predávala výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie v EHP a ktorá sa podieľala na karteli“, a preto musia byť uznané za spoločne a nerozdielne zodpovedné za porušenie, ktorého sa dopustili.

55 V tejto súvislosti treba uviesť, že protisúťažné správanie podniku môže byť pripísané inému podniku v prípade, ak neurčoval svoje konanie na trhu samostatne, ale v podstate realizoval pokyny vydané posledným uvedeným podnikom, najmä so zreteľom na ekonomické a právne väzby, ktoré ich spájajú (rozsudky Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, *Metsä-Serla a i./Komisia*, C-294/98 P, Zb. s. I-10065, bod 27, a *Dansk Rørindustri a i./Komisia*, už citovaný v bode 44 vyššie, bod 117). Správanie dcérskej spoločnosti tak môže byť pripísané materskej spoločnosti, pokiaľ dcérska spoločnosť neurčuje samostatne svoje konanie na trhu, ale v podstate realizuje pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť, pričom tieto dva podniky tvoria jednu hospodársku jednotku (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, *ICI/Komisia*, 48/69, Zb. s. 619, body 133 a 134).

56 V konkrétnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila protiprávneho správania, existuje jednoduchá domnienka, podľa ktorej má uvedená materská spoločnosť rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 25. októbra 1983, AEG/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. apríla 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, nazývaný „PVC II“, T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, body 961 a 984), a teda že tvoria jediný podnik v zmysle článku 81 ES (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Tokai Carbon a i./Komisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, neuvverejnený v Zbierke, ďalej len „rozsudok Tokai II“, bod 59). Z tohto dôvodu prináleží materskej spoločnosti, ktorá na súde Spoločenstva napáda rozhodnutie Komisie, ktorým sa jej ukladá pokuta za správanie jej dcérskej spoločnosti, aby vyvrátila túto domnienku tým, že predloží dôkazy preukazujúce nezávislosť tejto dcérskej spoločnosti (rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Avebe/Komisia, T-314/01, Zb. s. II-3085, bod 136; pozri takisto v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, ďalej len „rozsudok Stora“, bod 29).

57 V tomto ohľade treba zdôrazniť, že hoci je pravda, že Súdny dvor v bodoch 28 a 29 rozsudku Stora, už citovanom v bode 56 vyššie, uviedol okrem vlastníctva 100 % základného imania dcérskej spoločnosti aj ďalšie okolnosti, akými sú nespochybnenie vplyvu materskej spoločnosti na obchodnú politiku jej dcérskej spoločnosti a spoločné zastúpenie oboch spoločností v rámci správneho konania, nič to nemení na skutočnosti, že tieto okolnosti boli Súdny dvorom spomenuté len s cieľom uviesť všetky skutočnosti, na ktorých Súd prvého stupňa založil svoje odôvodnenie, keď dospel k záveru, že toto odôvodnenie sa nezakladalo výlučne na vlastníctve celého základného imania dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou. Preto skutočnosť, že Súdny dvor v tejto veci potvrdil posúdenie Súdom prvého stupňa, nemôže mať za následok zmenu zásady potvrdenej v bode 50 rozsudku AEG/Komisia, už citovaného v bode 56 vyššie. Treba dodať, že Súdny dvor v bode 29 rozsudku Stora, už citovanom v bode 56 vyššie, výslovne uvádza, že „vzhľadom na vlastníctvo celého základného imania dcérskej spoločnosti sa Súd prvého stupňa mohol oprávnenne domnievať, ako to aj uviedla Komisia, že materská spoločnosť skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti“ a že za týchto podmienok prislúcha žalobcovi, aby vyvrátil túto „domnienku“ dostatočnými dôkazmi.

- 58 V danom prípade Schunk GmbH na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdu prvého stupňa výslovne potvrdil, že v čase porušenia mal 100 %-nú kontrolu nad SKT, a teda je oprávnené predpokladať, že skutočne vykonával rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti, pričom Schunk GmbH môže túto domnienku vyvrátiť predložením dôkazov, ktoré môžu preukázať nezávislosť SKT.
- 59 Z písomných vyjadrení podniku Schunk GmbH vyplýva, že jeho argumentácia v súvislosti s nezávislosťou SKT je založená predovšetkým na jedinom tvrdení o jeho špecifickej povahe, teda povahe holdingovej spoločnosti. Schunk GmbH z toho vyvodzuje funkčnú nezávislosť SKT a okrem toho sa odvoláva na organizačnú nezávislosť SKT, čo odporuje tvrdeniu Komisie, podľa ktorého Schunk GmbH a SKT tvoria jednu hospodársku jednotku a v danom prípade konali ako jeden podnik v zmysle článku 81 ES.
- 60 Pojem holding sa vzťahuje na rôzne situácie, ale vo všeobecnosti holding možno definovať ako spoločnosť, ktorá má majetkový podiel v jednej alebo vo viacerých spoločnostiach na účely ich kontroly.
- 61 V odôvodnení č. 260 Rozhodnutia Komisia pripomína obsah článku 3 stanov Schunk GmbH, podľa ktorého „predmetom činnosti spoločnosti je získavanie, predaj, správa, najmä strategické riadenie podielov v priemyselných podnikoch“.
- 62 Hoci táto definícia predmetu činnosti Schunk GmbH podporuje jeho tvrdenie, podľa ktorého je len finančným holdingom nevykonávajúcim žiadnu priemyselnú ani obchodnú činnosť, výraz „strategické riadenie podielov v priemyselných podnikoch“ je dostatočne široký, aby pokryl a v praxi umožnil činnosť správy a riadenia dcérskych spoločností. Treba uviesť, že ten istý článok 3 stanov Schunk GmbH takisto stanovuje,

že „spoločnosť je oprávnená prijať všetky vhodné opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo slúžiť na dosiahnutie cieľa“ definovaného v predchádzajúcom bode.

63 Okrem toho v kontexte skupiny spoločností, ako je to v danom prípade, holding je spoločnosťou, ktorej poslaním je zoskupovať podiely v rôznych spoločnostiach a ktorej úlohou je zabezpečiť jednotu ich riadenia. Z odôvodnenia č. 30 Rozhodnutia vyplýva, že Schunk GmbH je hlavnou materskou spoločnosťou skupiny Schunk, ktorú tvorí viac ako 80 dcérskych spoločností a ktorá „zodpovedá, okrem iného, za oddelenie ‚grafitu a keramiky‘ v rámci skupiny, ktoré sa zaoberá najmä výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie“.

64 Existencia jednoty riadenia a koordinácie je potvrdená podmienkami, za akých SKT definoval a predložil Komisii svoj obrat za rok 1998, pričom tvrdil, že má právo vylúčiť zo svojho obratu hodnotu kief inštalovaných do držiakov.

65 V odôvodnení č. 262 Rozhodnutia totiž Komisia uvádza:

„Tieto držiaky kief vyrába Schunk Metall- und Kunststofftechnik GmbH, ďalšia dcérska spoločnosť skupiny Schunk. Ak by [SKT] skutočne viedol nezávislú obchodnú politiku, automaticky by zahrňal predaj týchto kief spoločnosti Schunk Metall- und Kunststofftechnik GmbH do údajov o svojom obrate. Skutočnosť, že navrhol tak neurobiť, dokazuje, že zastáva názor, že ide o predaj, ktorý predstavuje prevod na inú spoločnosť skupiny podliehajúcu kontrole právnych subjektov s vyšším postavením v rámci skupiny Schunk, a nie o nezávislý predaj nezávislému odberateľovi. [SKT] totiž

kvalifikoval uvedené predaje v prospech Schunk Metall- und Kunststofftechnik GmbH ako ‚vnútorný obrat‘ a ‚vlastné použitie‘.“

66 Takto opísaná situácia odhaľuje nepopierateľné zohľadňovanie záujmov skupiny a je v rozpore s tvrdením o úplnej nezávislosti SKT. Treba ešte zdôrazniť význam dcérskej spoločnosti SKT pre skupinu Schunk a zvlášť pre Schunk GmbH, ktorý je 100 %-ným vlastníkom základného imania SKT. Kým skupina za rok 2002 vykázala konsolidovaný obrat vo výške 584 miliónov eur, SKT v tom istom roku dosiahol celkový obrat vo výške 113,6 milióna eur.

67 Okrem znenia článku 3 stanov Schunk GmbH odkazuje Komisia na osobitnú právnu formu SKT, ktorý je spoločnosťou s ručením obmedzeným (Gesellschaft mit beschränkter Haftung, GmbH). Schunk GmbH nespochybnil obsah odôvodnenia č. 259 Rozhodnutia, ktoré znie takto:

„Podľa nemeckého práva obchodných spoločností [spoločníci] v spoločnosti ... s ručením obmedzeným (GmbH) majú priamu kontrolu nad riadením GmbH. Okrem iného menujú a odvolávajú generálnych riaditeľov GmbH. Takisto prijímajú nevyhnutné opatrenia na účely preskúmania a kontroly spôsobu, akým je GmbH riadená. Okrem toho generálni riaditelia GmbH sú povinní na žiadosť ktoréhokoľvek [spoločníka] okamžite poskytnúť informácie týkajúce sa činnosti spoločnosti a umožniť prístup k jej účtom a dokumentom.“

68 Z organizačného hľadiska Schunk GmbH potvrdzuje, že neexistuje nijaké osobné prepojenie medzi oboma spoločnosťami v zmysle „personálnych štruktúr spoločných

pre viaceré spoločnosti, ako napríklad tá istá osoba vykonávajúca funkciu člena predstavenstva vo viacerých spoločnostiach zároveň a počas relatívne dlhého obdobia alebo recipročné menovania na riaditeľské pozície a do predstavenstva“.

- 69 Treba však uviesť, že Schunk GmbH nepredložil na podporu svojich tvrdení nijaké písomné dôkazy, ktoré by pritom mohli byť poskytnuté, najmä pokiaľ ide o menný zoznam členov štatutárnych orgánov oboch podnikov v čase porušenia.
- 70 Za týchto okolností skutočnosť, že predmet činnosti Schunk GmbH umožňuje vyvodiť záver, tento podnik predstavoval holding, ktorého úlohou podľa stanov bolo spravovať svoje majetkové podiely na základnom imaní iných spoločností, sama osebe nestačí na vyvrátenie domnienky vyplývajúcej z vlastníctva celého základného imania SKT.
- 71 Tento záver spôsobuje, že je zbytočné skúmať dôkaznú silu indicie uvedenej v odôvodnení č. 261 Rozhodnutia, ktorá mala preukázať skutočnosť, že riaditeľstvo podniku Schunk GmbH nemohlo nevedieť o účasti SKT na dohodách obmedzujúcich hospodársku súťaž, teda o úlohe pána F., ktorého meno bolo uvedené v adresári zástupcu spoločnosti Morgan a ktorý sa neskôr stal generálnym riaditeľom Schunk GmbH.
- 72 Okrem toho treba uviesť, že porovnávanie situácie podniku Hoffmann a samostatného zaobchádzania s ním zo strany Komisie, ktoré robí Schunk GmbH, je úplne irelevantné, keďže Komisia stanovila osobitnú zodpovednosť tomuto podniku za obdobie od septembra 1994 do októbra 1999, t. j. skôr, než došlo k jeho prevzatíu zo strany Schunk GmbH.

73 Schunk GmbH napokon tvrdí, že na to, aby materská spoločnosť mohla byť zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, treba preukázať, že materská spoločnosť sa sama dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže a že pripísanie porušenia, ktorého sa dopustila jedna osoba, inej osobe porušuje zásadu individuálnej zodpovednosti, ktorá stanovuje, že právny subjekt môže byť sankcionovaný, len ak mu možno vytknúť porušenie, ktorého sa sám dopustil.

74 Stačí uviesť, že argumentácia Schunk GmbH vychádza z nesprávneho predpokladu, že proti nemu nebolo zistené žiadne porušenie. Naopak, z odôvodnenia č. 257 a článku 1 Rozhodnutia vyplýva, že Schunk GmbH je osobne postihovaný za porušenie, ktorého sa mal sám dopustiť z dôvodu hospodárskych a právnych vzťahov, ktoré ho spájali s SKT a ktoré mu umožnili určovať správanie SKT na trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok *Metsä-Serla a i./Komisia*, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 34).

75 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Schunk GmbH nepreukázal, že ho Komisia neprávom určila za spoločne a nerozdielne zodpovedného s SKT za zaplatenie pokuty vo výške 30,87 milióna eur.

76 V dôsledku toho tvrdenie, podľa ktorého Komisia nesprávne uplatnila článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 tým, že zohľadnila celosvetový obrat podniku Schunk GmbH, považovaného za spoločne a nerozdielne zodpovedného s SKT, musí byť odmietnuté ako tvrdenie založené na nesprávnom predpoklade.

O spochybnení porušení

— Úvodné poznámky

77 Ako bolo uvedené, argumentácia žalobcov uvádzaná na podporu žalobného dôvodu založeného na porušení zásad proporcionality a rovnosti zaobchádzania zo strany Komisie pri stanovení výšky pokuty v sebe skrýva spochybňovanie porušení zisteného Komisiou a vyvoláva otázku zodpovednosti dotknutých podnikov.

78 Žalobcovia tvrdia, že Komisia nesprávne vyvodila záver, že:

— podniky, ktoré sa zúčastnili na karteli, uzatvorili spoločnú dohodu o zrieknutí sa reklamy a účasti na výstavách,

— SKT sa zúčastnil na dohodách týkajúcich sa zákazu dodávok uhlíkových blokov brusiarňam,

— výrobky a zákazníci v odvetví automobilového vybavenia a spotrebného tovaru boli predmetom protisúťažných dohôd,

- dotknuté podniky dodržovali „globálny plán smerujúci k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov“, pričom taký plán nikdy neexistoval, alebo mohol byť vypracovaný a uskutočnený len podnikmi SGL a Morgan bez vedomia žalobcov,

- dotknuté podniky použili zvlášť prepracovaný mechanizmus kontroly a vykonávania svojich dohôd.

79 V reakcii na tieto tvrdenia Komisia uvádza, že žalobcovia v ich odpovedi na oznámenie o výhradách nespochybnili vecnú správnosť niektorých skutkových zistení uvedených v tomto oznámení, ktoré sú po prvýkrát spochybňované v žalobe o neplatnosť podanej na Súd prvého stupňa. Pritom podľa judikatúry sa má skutkový stav uznaný počas správneho konania považovať za preukázaný a na súde ho už nemožno spochybniť.

80 V tejto súvislosti treba uviesť, že dôsledkom oznámenia o výhradách určeného na to, aby zabezpečilo podnikom, ktorých sa týka, účinný výkon práv obhajoby, je vymedzenie predmetu konania začatého proti podniku, lebo určuje postavenie Komisie voči uvedenému podniku, a tiež že inštitúcia nie je oprávnená vo svojom rozhodnutí použiť výhrady, ktoré neboli uvedené v oznámení o výhradách (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora zo 14. júla 1972, Francolor/Komisia, 54/69, Zb. s. 851, bod 12, a z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 86).

81 Práve najmä na základe odpovedí na oznámenie o výhradách poskytnutých podnikmi, ktorým bolo určené, musí Komisia zaujať svoje stanovisko, pokiaľ ide o ďalší postup v nadväznosti na správne konanie.

- 82 Inštitúcia má na jednej strane právo, prípadne povinnosť vykonať nové vyšetrovanie, ak sa v priebehu správneho konania preukáže potreba doplňujúcich šetrení (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, Geigy/Komisía, 52/69, Zb. s. 787, bod 14), ktoré môžu viesť Komisiu k tomu, že dotknutým podnikom zašle doplňujúce oznámenie o výhradách.
- 83 Na druhej strane Komisia môže vzhľadom na odpovede na oznámenie o výhradách a konkrétnejšie na uznanie zo strany dotknutých podnikov vytýkaného skutkového stavu, ako aj dôkazov zistených v priebehu vyšetrovania dospieť k záveru, že je v stave prijať konečné rozhodnutie, ktoré znamená skončenie správneho konania a splnenie jej úlohy spočívajúcej v určení a preukázaní skutkového stavu na základe predmetných porušení. V takomto rozhodnutí Komisia vymedzí zodpovednosť dotknutých podnikov, prípadne stanoví výšku im uložených pokút.
- 84 V tomto kontexte Súdny dvor v bode 37 rozsudku zo 16. novembra 2000, SCA Holding/Komisía (C-297/98 P, Zb. s. I-10101), vyvodil záver, že v prípade neexistencie výslovného uznania zo strany vyšetrovaného podniku musí Komisia ešte preukázať skutkový stav, pričom podnik môže vo vhodnom okamihu a najmä v rámci sporového konania použiť akékoľvek prostriedky na obranu, ktoré sa mu zdajú užitočné. Z toho naopak vyplýva, že to tak nemôže byť v danom prípade, keď vyšetrovaný podnik uznal skutkový stav (rozsudky Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisía, T-224/00, Zb. s. II-2597, bod 227; z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisía, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, ďalej len „rozsudok Tokai I“, bod 108; pozri takisto v tomto zmysle rozsudok Tokai II, už citovaný v bode 56 vyššie, body 324 a 326).
- 85 Táto judikatúra nemá za cieľ obmedziť podávanie sporových žalôb podnikmi, ktoré sú sankcionované Komisiou, ale upresniť rozsah sporu, ktorý môže byť predložený súdu, aby sa predišlo akémukoľvek preneseniu určenia skutkového stavu v súvislosti

s predmetným porušením z Komisie na Súd prvého stupňa, pričom treba pripomenúť, že Súd prvého stupňa rozhodujúci o žalobe podľa článku 230 ES má právomoc preskúmať zákonnosť rozhodnutia ukladajúceho sankciu, a ak je to potrebné, aj zmeniť toto rozhodnutie v rámci svojej neobmedzenej právomoci (uznesenie Súdu prvého stupňa z 9. novembra 2004, FNICGV/Komisia, T-252/03, Zb. s. II-3795, bod 24).

- ⁸⁶ V danom prípade Komisia zaslala žalobcom 23. mája 2003 oznámenie o výhradách, pričom im ponechala lehotu ôsmich týždňov, aby sa s ním oboznámili a naň odpovedali. V priebehu uvedeného obdobia mohli žalobcovia s pomocou svojich poradcov analyzovať výhrady, ktoré voči nim Komisia vzniesla, a rozhodnúť sa so znalosťou veci o stanovisku, ktoré musia zaujať, so zreteľom takisto na podmienky oznámenia o spolupráci.
- ⁸⁷ Vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách Schunk GmbH uvádza, že nespochybňuje vecnú správnosť skutkových zistení ani právnu kvalifikáciu týchto skutkových zistení ako zakázaný kartel a/alebo ako zosúladený postup, ale že namieta proti tomu, aby mu bolo pripísané porušenie práva hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustil SKT. Odpoveď Schunk GmbH je tak považovaná za spochybnenie spoločnej a nerozdelnej zodpovednosti s SKT.
- ⁸⁸ Pokiaľ ide o SKT, jeho odpoveď má zvláštnu formu v tom zmysle, že obsahuje úvodnú časť, v ktorej sa vo všeobecnosti uvádza:

„[SKT] nespochybňuje vecnú správnosť skutkových zistení... Nespochybňuje ani právnu kvalifikáciu týchto skutkových zistení ako zakázaný kartel a/alebo ako

zosúladený postup. [SKT] týmito pripomienkami namieta len proti niektorým posúdeniam skutkového stavu a právnym záverom Komisie. V niektorých bodoch teda doplníme opis skutkového stavu.“

- 89 Zvolená formulácia svedčí o výslovnom celkovom uznaní nielen skutkových zistení, ale aj ich právnych kvalifikácií uvedených vo vypracovanom oznámení o výhradách, avšak s výhradou niektorých skutkových zistení a právnych záverov, ktoré z nich Komisia mohla vyvodiť.
- 90 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že Komisia priznala Schunk zníženie pokuty o 10 %, ktorého výška bola upresnená počas vypočutia na základe bodu D ods. 2 druhej zarážky oznámenia o spolupráci, kde sa uvádza, že takéto zníženie možno priznať, ak „po doručení oznámenia o výhradách podnik informuje Komisiu, že nepopiera vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých Komisia zakladá svoje obvinenia“ [*neoficiálny preklad*].
- 91 Treba preto overiť, či spochybnenia uvedené v bode 78 vyššie zahŕňajú výhrady vyjadrené SKT v jeho odpovedi na oznámenie o výhradách.

— O zákaze reklamy

- 92 Komisia tvrdí, že žalobcovia v návrhu na začatie konania po prvýkrát spochybňujú existenciu dohody týkajúcej sa reklamy a účasti na výstavách výslovne uvedenej

v oznámenie o výhradách, zatiaľ čo žalobcovia tvrdia, že v priebehu správneho konania nikdy neuznali presnosť dotknutého skutkového zistenia.

- 93 Treba poznamenať, že otázka zákazu reklamy je jasne uvedená v bodoch 106 a 107 oznámenia o výhradách. Komisia tam uvádza, že členovia kartelu sa dohodli na tom, že nebudú využívať reklamu a zúčastňovať sa na veľtrhoch a výstavách (bod 106), a odkazuje na skutočnosť, že na stretnutí 3. apríla 1998 technický výbor v rubrike „Pravidlá v oblasti reklamy“ konštatoval, že „Morgan Cupex a Pantrak zverejnili reklamu na uhlíkové kefy, čo nie je dovolené“ (bod 107).
- 94 Treba pripomenúť, že SKT a Schunk GmbH vo svojich odpovediach na oznámenie o výhradách uviedli, že nespochybňujú vecnú správnosť skutkových zistení ani právnu kvalifikáciu týchto skutkových zistení ako zakázaný kartel a/alebo ako zosúladený postup s výhradou, pokiaľ ide o SKT, niektorých posúdení a záverov Komisie uvedených v bodoch 3 až 33 jeho odpovede. V uvedených bodoch pritom nie je žiadny odkaz na posúdenie a závery Komisie týkajúce sa zákazu reklamy.
- 95 Za týchto okolností je opodstatnené vyvodiť záver, že žalobcovia jasne uznali existenciu protisúťažnej dohody o zákaze reklamy, ktorá už nemôže byť spochybnená, po prvýkrát na Súde prvého stupňa.

— O dodávkach uhlíkových blokov

- 96 SKT tvrdí, že na rozdiel od tvrdení Komisie sa nezúčastnil na dohodách týkajúcich sa zákazu dodávok uhlíkových blokov brusiarňam.

- 97 Z Rozhodnutia vyplýva, že táto výhrada má pôvod v jeho neúplnom a nesprávnom výklade a nemôže sa analyzovať ako skutočné neskoršie namietanie vytýkaných skutočností.
- 98 V odôvodnení č. 154 Rozhodnutia Komisia vysvetľuje, že okrem predaja hotových výrobkov na báze uhlíka, ako sú uhlíkové kefy, členovia kartelu predávali tiež lisované uhlíkové bloky, ktoré neboli dosiaľ rozrezané ani opracované na výrobu kief či iných výrobkov. Určité brusiarne, ktoré neboli členmi kartelu, kupovali tieto uhlíkové bloky, rozrezávali ich a spracovávali na hotové výrobky, ktoré predávali zákazníkom. Hoci tieto brusiarne sú zákazníkmi členov kartelu, z hľadiska konečných výrobkov tiež predstavujú pre členov kartelu konkurenciu.
- 99 Z odôvodnení č. 154 až 166 Rozhodnutia vyplýva, že politika kartelu smerovala k obmedzeniu konkurencie, ktorú by brusiarne mohli predstavovať v oblasti konečných výrobkov vyrábaných z týchto blokov, a to prostredníctvom odmietnutia ich zásobovania, alebo v prípade ich zásobovania stanovením vyšších cien dodávaných uhlíkových blokov.
- 100 V odôvodnení č. 161 Rozhodnutia Komisia jasne vytýka podniku Schunk, že pri zásobovaní brusiarňami uplatňoval ceny, ktoré boli vopred dohodnuté s ostatnými členmi kartelu, čo žalobcovia v ich písomných vyjadreniach nespochybňujú. Tvrdenie žalobcov o ich neúčasti na dohodách týkajúcich sa zákazu dodávok uhlíkových blokov je teda úplne irelevantné.
- 101 Z toho vyplýva, že Komisia oprávnene vyvodila záver, že žalobcovia porušili článok 81 ES účasťou na rade protisúťažných dohôd zahŕňajúcich najmä dohody o cenách uhlíkových blokov určených pre brusiarne.

— O protisúťažných postupoch týkajúcich sa výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru

- 102 Podľa žalobcov zo spisu Komisie a zo samotného Rozhodnutia vyplýva, že výrobcov a zákazníkov z odvetví činnosti týkajúcich sa výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru sa protisúťažné dohody netýkali. Žalobcovia okrem toho v rámci správneho konania neuznali existenciu takých dohôd týkajúcich sa dotknutých odvetví.
- 103 Komisia tvrdí, že obe dotknuté odvetvia činnosti sú jasne opísané v bode 11 oznámenia o výhradách a že porušenie týkajúce sa týchto odvetví nespočíva v uplatnení systému cieľových cien, ale v zosúladenom konaní členov kartelu vo veci argumentov použitých na odmietnutie zníženia cien pri rokovaníach s hospodárskymi subjektmi uvedených odvetví, čo vyplýva už z bodov 91 a 94 oznámenia o výhradách.
- 104 Komisia dodáva, že SKT uznal tieto skutkové zistenia v bode 24 svojej odpovede na oznámenie o výhradách, ktorý znie takto:

„V oblasti uhlíkových kief a modulov pre odvetvie automobilového priemyslu a výrobcov domácich spotrebičov a náradia čelili výrobcovia veľkoodberateľom s kúpnu silou, ktorí mohli využiť výrobcov, aby ich prinútili konať jeden proti druhému. Títo odberatelia neboli nikdy predmetom všeobecnej dohody na stretnutiach kartelu na európskej úrovni. Rozhovory sa, samozrejme, uskutočnili. Boli však vedené výlučne s cieľom, aby si výrobcovia mohli navzájom vymieňať argumenty, ktoré im umožnia čeliť argumentom veľkoodberateľov požadujúcich zníženie cien.“

- 105 Zdá sa teda, že hoci SKT popiera existenciu dohody o cenách, priznáva naopak existenciu protiprávneho zosúladeného konania podnikov zapojených do kartelu, ktorého predmetom bola úroveň cien výrobkov určených pre výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru, čo nemôže byť spochybnené po prvýkrát na Súde prvého stupňa.
- 106 Žalobcovia však spochybňujú, že by vyhlásenia uvedené v bode 24 odpovede SKT na oznámenie o výhradách mohli byť chápané a kvalifikované ako výslovné priznanie porušenia článku 81 ES.
- 107 Za predpokladu, že vzhľadom na určitú nepresnosť oznámenia o výhradách v súvislosti s povahou a presnou právnou kvalifikáciou inkriminovaného protiprávneho správania možno vyššie uvedené vyhlásenia nepovažovať za výslovné uznanie vytýkaných skutočností, musí byť žalobný dôvod žalobcov založený na neexistencii porušenia v odvetví výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru považovaný za prípustný, ale v každom prípade musí byť zamietnutý ako nedôvodný.
- 108 Treba poznamenať, že z Rozhodnutia vyplýva, že Komisia vyvodila záver, že správanie rôznych podnikov zapojených do kartelu predstavuje jedno a nepretržité porušenie, ktoré sa postupne konkretizovalo prostredníctvom dohôd a/alebo zosúladených postupov.
- 109 Článok 1 Rozhodnutia napríklad uvádza, že dotknuté podniky vrátane žalobcov „svojou účasťou na rade dohôd a/alebo zosúladených postupov“ v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie porušili článok 81 ods.1 ES. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že v rámci komplexného porušenia, na ktorom sa podieľa viacero výrobcov počas niekoľkých rokov a ktorého cieľom je spoločná regulácia trhu, nie je možné od Komisie požadovať, aby presne kvalifikovala porušenie

každého jedného podniku a v každom danom okamihu ako kartel alebo ako zosúladený postup, pretože v každom prípade je v článku 81 ES (rozsudok PVC II, už citovaný v bode 56 vyššie, bod 696) uvedená jedna aj druhá forma porušenia.

- 110 Pokiaľ ide o protiprávne činnosti týkajúce sa výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru, Komisia v odôvodnení č. 40 Rozhodnutia upresňuje, že tí patria do prvej kategórie „veľkoodberateľov“ výrobkov určených pre elektrické aplikácie a sú charakterizovaní ich malým počtom, odberom veľkých množstiev a značnou vyjednávacou silou.
- 111 Komisia najmä na základe vyhlásení LCL uvádza, že „jedinými odberateľmi, ktorí sa javili byť vylúčení z výpočtu cien podľa sadzovníka, sú výrobcovia automobilového vybavenia a možno výrobcovia spotrebného tovaru“ (odôvodnenie č. 120 Rozhodnutia), ale že pred každoročnými vyjednávaniami s dotknutými hospodárskymi subjektmi dochádzalo k priamym kontaktom medzi možnými dodávateľmi, pričom cieľom týchto kontaktov nebolo ani tak dohodnúť sa na cenách, ale skôr dohodnúť sa na argumentoch umožňujúcich čeliť žiadostiam o zníženie cien zo strany týchto veľkoodberateľov (odôvodnenie č. 124 Rozhodnutia).
- 112 Žalobcovia tvrdia, že dokument pochádzajúci od LCL, o ktorý sa opierajú závery Komisie, neobsahuje indicie umožňujúce dospieť k záveru, že predmetná výmena argumentov sa týkala odvetví automobilového vybavenia a spotrebného tovaru a nepredstavuje správanie zakázané článkom 81 ES.

- 113 Po prvé treba uviesť, že predmetný dokument má povahu „metódy stanovovania cien kief pre elektromotory“ a že prvá časť je venovaná „kefám pre automobily“ a „FHP kefám“. Po opísaní kontextu dopytu po uvedených dvoch výrobkoch, podobne ako to bolo uvedené v bode 110 vyššie, LCL uvádza:

„V takom kontexte malo zosúladené konanie konkurentov v inkriminovanom období za cieľ len snahu odolávať veľmi nevyváženému silovému pomeru v prospech odberateľov.

...

Ceny ‚kief pre automobily‘ a ‚FHP kief‘ nikdy neboli predmetom diskusií v rámci technických stretnutí [European Carbon and Graphite Association, Európskeho združenia pre uhlík a grafit]. Nikdy neboli stanovené na základe spoločných metód či sadzobníkov viacerých konkurentov.

Počas obdobia trvania kartelu, ktoré sa skončilo v roku 1999, sa konkurenti schádzali pri príležitosti každoročných rokovaní s odberateľmi na účely výmeny informácií a argumentov, ktoré sa jednotliví konkurenti následne pokúšali uplatniť s cieľom odolať tlakom zo strany odberateľov a ich neustálym požiadavkám na zníženie cien.

...

Záver

Počas obdobia trvania porušenia existovali zosúladené konania konkurentov, pokiaľ ide o ‚kefy pre automobily‘ a ‚FHP kefy‘, s cieľom pomôcť konkurentom čo najúčinnejšie odolávať silným tlakom a opakovaným požiadavkám na zníženie cien zo strany odberateľov.“

- 114 So zreteľom na povahu výrobkov, o ktorých sa hovorí v predmetnom dokumente, neexistuje nijaká pochybnosť, že uvedené zosúladené konanie sa týkalo odvetví automobilového vybavenia a spotrebného tovaru. Je nesporné, že výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické aplikácie slúžili najmä ako elektrické vodiče. Medzi týmito výrobkami sú uvedené grafitové kefy, ktoré zahŕňajú „kefy pre automobily“ montované do elektromotorov určených na výbavu automobilov a „FHP kefy“ montované do elektromotorov domácich elektrospotrebičov a prenosného náradia.
- 115 Okrem toho v bode 24 svojej odpovede na oznámenie o výhradách SKT jasne zaradil predmetné zosúladené konanie „do oblasti uhlíkových kief a modulov pre odvetvie automobilového priemyslu a výrobcov domácich spotrebičov a náradia“.
- 116 Po druhé treba pripomenúť, že pojem „zosúladený postup“ predstavuje formu koordinácie medzi podnikmi, ktorá bez toho, aby podniky dospeli k uskutočneniu dohody v pravom zmysle slova, vedome nahrádza riziká hospodárskej súťaže praktickou spolupracou medzi nimi (rozsudok ICI/Komisia, už citovaný v bode 55 vyššie, bod 64). Kritériá predmetnej koordinácie a spolupráce, ktoré si nevyžadujú vypracovanie skutočného „plánu“, treba chápať z hľadiska koncepcie vlastnej ustanoveniam Zmluvy týkajúcim sa hospodárskej súťaže, podľa ktorej si každý hospodársky subjekt musí sám určiť politiku, ktorú zamýšľa uskutočňovať na spoločnom trhu. Ak aj táto požiadavka samostatnosti nevyklučuje právo hospodárskych subjektov rozumne sa prispôbiť zistenému alebo očakávanému správaniu svojich konkurentov, nepochybné je v príkrom rozpore s akýmkoľvek nadviazaním priameho

alebo nepriameho kontaktu medzi takýmito subjektmi, ktorý by mal za cieľ alebo následok byť ovplyvniť správanie súčasného alebo potenciálneho konkurenta na trhu, alebo oboznámenie takéhoto konkurenta s vlastným správaním na trhu, o ktorom bolo rozhodnuté alebo ktoré sa predpokladá (rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 1975, Suiker Unie a i./Komisia, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Zb. s. 1663, body 173 a 174; rozsudok PVC II, už citovaný v bode 56 vyššie, bod 720).

117 Je zrejmé, že cieľ priamych kontaktov, ku ktorým došlo medzi členmi kartelu, ako ich opísali LCL a SKT, poukazuje na to, že išlo o protiprávne zosúladené konanie v zmysle vyššie uvedenej judikatúry. Vymieňaním informácií s cieľom udržať určitú úroveň cien výrobkov určených pre výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru predmetné podniky prijali kartelové praktiky, ktoré uľahčili koordináciu ich obchodného správania, čo je v zjavnom rozpore s požiadavkou, podľa ktorej si každý hospodársky subjekt musí sám určiť politiku, ktorú zamýšľa uskutočňovať na trhu.

118 V rozsudku z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, Zb. s. I-4125), Súdny dvor upresnil, že pojem zosúladený postup, ako vyplýva zo samotného znenia článku 81 ods. 1 ES, znamená okrem zosúladenia medzi podnikmi aj správanie na trhu, ktoré je dôsledkom tohto zosúladenia, a existenciu príčinnej súvislosti medzi týmito dvoma skutočnosťami (bod 118). Súdny dvor taktiež rozhodol, že pokiaľ nie je preukázaný opak, čo prináleží dotknutým hospodárskym subjektom, platí domnienka, že podniky zúčastňujúce sa na zosúladení, ktoré ostávajú činné na trhu, zohľadňujú pri stanovovaní svojho správania na trhu informácie, ktoré si vymenili so svojimi konkurentmi (rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný, bod 121).

119 Keďže SKT mal v prejednávanej veci preukázať opak, čo sa mu však nepodarilo, treba vyvodiť záver, že SKT, ktorý ostal činný na relevantnom trhu počas celého obdobia trvania porušovania, pri stanovení svojho správania na uvedenom trhu zohľadňoval nedovolené zosúladenie, na ktorom sa zúčastnil (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 118 vyššie, bod 121).

120 Z toho vyplýva, že Komisia oprávnene vyvodila záver, že žalobcovia porušili článok 81 ES tým, že sa podieľali na rade dohôd a zosúladených postupov týkajúcich sa najmä výrobkov určených pre výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru, a že je preto opodstatnené odmietnuť tvrdenia žalobcov založené na nesprávnom predpoklade, podľa ktorého sa uvedených výrobkov kartel netýkal, že obraty dosiahnuté v predmetných odvetviach by sa nemali brať do úvahy.

— O neexistencii globálneho plánu členov kartelu smerujúceho k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov

121 Žalobcovia v rámci svojich pripomienok k závažnosti porušenia uvádzajú, že pokiaľ ide o prevzatia podnikov, ku ktorým v minulosti došlo, Komisia v odôvodnení č. 173 Rozhodnutia, prinajmenšom v jeho nemeckom znení, uvádza, že „tieto rôzne opatrenia umožnili kartelu vyriešiť otázku takmer všetkých ‚outsiderov‘ pôsobiacich na trhu EHP“.

122 Schunk uvádza, že týmto tvrdením Komisia predpokladá, že predmetné podniky dodržovali globálny plán smerujúci k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže

na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov, a tvrdí, že taký plán nikdy neexistoval alebo že mohol byť vypracovaný a uskutočnený len podnikmi SGL a Morgan bez jeho vedomia.

123 Ak by aj tieto tvrdenia bolo možné chápať ako spochybňovanie porušenia žalobcami, za ktoré im je pripisovaná zodpovednosť, ako je opísané v odôvodnení č. 2 Rozhodnutia, treba konštatovať, že vychádzajú zo zjavne nesprávneho výkladu Rozhodnutia a musia byť odmietnuté ako úplne irelevantné.

124 V tejto súvislosti treba uviesť, že odôvodnenie č. 173 Rozhodnutia predstavuje dôsledkovú vetu, ktorá neodkazuje iba na prevzatia konkurenčných podnikov uskutočnené niektorými členmi kartelu.

125 Výraz „tieto rôzne opatrenia“ odkazuje na súhrn protisúťažného správania opísaného v odôvodnení č. 167 Rozhodnutia, ktorého cieľom bolo presvedčiť konkurentov spolupracovať, prinútiť konkurentov spolupracovať, koordinovanou činnosťou nútiť konkurentov odísť z trhu alebo prinajmenšom im jasne naznačiť, že nie je v ich záujme stavať sa proti kartelu, pričom prevzatie konkurentov dopĺňa tieto činnosti. Predmetné odôvodnenie teda neobsahuje žiadne tvrdenie ani predpoklad Komisie v súvislosti s existenciou „globálneho plánu členov kartelu smerujúceho k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov“.

126 Okrem toho treba uviesť, že ani v oznámení o výhradách, ani v Rozhodnutí Komisia nepripisuje žalobcom prevzatia konkurenčných podnikov a že žalobcovia nespochyb-

ňujú existenciu protisúťažného správania pripisovaného členom kartelu a týkajúceho sa konkurenčných podnikov, iného ako opatrenia na prevzatie podnikov, ako je opísané v odôvodneniach č. 168 až 171 Rozhodnutia.

— O existencii zvlášť prepracovaného mechanizmu kontroly a vykonávania predmetných dohôd

127 Z odôvodnení č. 2 a 219 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia vyvodila záver, že podniky, ktorým bolo určené, sa podieľali na jednom a nepretržitom porušovaní článku 81 ods. 1 ES a od 1. januára 1994 článku 53 ods. 1 Dohody EHP a že v rámci neho sa tieto podniky najmä „uchýlili k zvlášť prepracovanému mechanizmu kontroly a vykonávania svojich dohôd“.

128 Žalobcovia tvrdia, že taký mechanizmus nikdy neexistoval a že Rozhodnutie neupresňuje jeho obsah.

129 Treba však uviesť, že Rozhodnutie obsahuje dve odôvodnenia týkajúce sa „spôsobu zabezpečenia dodržiavania pravidiel kartelu“.

130 Odôvodnenie č. 89 znie takto:

„Dohoda z roku 1937, ktorou bolo založené európske združenie výrobcov uhlíkových kief, stanovuje oficiálne arbitrážne konanie na účely riešenia sporov medzi členmi kartelu v prípade údajného nedodržania pravidiel kartelu. Tieto formálne konania určené na zabezpečenie dodržiavania pravidiel kartelu už neboli možné po nadobudnutí účinnosti pravidiel Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Členovia

kartelu teda prísne sledovali cenové ponuky, ktoré každý z nich predkladal svojim odberateľom, a na stretnutiach alebo pri príležitosti iných kontaktov trvali na nevyhnutnosti dodržiavania pravidiel a cien dohodnutých kartelom. Príklady:

Na stretnutí technického výboru 16. apríla 1993:

„G [Schunk] požaduje, aby:

1. cenová ponuka predložená Burgmann [odberateľ] a nižšia o 25 až 30 % od sadzovníka bola písomne vzatá späť;
2. žiadna iná ponuka na tejto cenovej úrovni nebola predkladaná.“

Miestne stretnutie v Holandsku 27. októbra 1994:

„Morganite - Belgicko, problémy s kolegami. V lete neuplatnené žiadne zvýšenie cien.““

¹³¹ Na základe viacerých dokumentov Komisia v odôvodnení č. 90 Rozhodnutia dodáva, že „prípady podnikov uplatňujúcich príliš nízke ceny boli preskúmané na stretnutiach kartelu a mohli zakladať nárok na náhradu škody“.

- 132 Vo svojich písomných vyjadreniach Komisia tvrdí, že žalobcovia spochybňujú po prvýkrát na Súde prvého stupňa vyššie uvedené skutočnosti, ktoré boli v bode 62 oznámenia o výhradách skutočne uvedené.
- 133 Treba zdôrazniť, že výhrady a kritické pripomienky vyjadrené SKT v jeho odpovedi na oznámenie o výhradách a relativizujúce dosah prvotného zásadného vyhlásenia pripúšťajúceho vecnú správnosť skutkových zistení a ich právnu kvalifikáciu sa netýkajú otázky kontroly vykonávania dohôd, ktorú teda žalobcovia nemôžu po prvýkrát spochybniť na Súde prvého stupňa.
- 134 Za predpokladu, že by však spochybnenie zo strany žalobcov mohlo byť považované za prípustné vzhľadom na skutočnosť, že Komisia v Rozhodnutí po prvýkrát použila výraz „zvlášť prepracovaný mechanizmus“, musí byť v každom prípade zamietnuté ako nedôvodné. Stačí totiž konštatovať, že žalobcovia nepredložili žiaden dôkaz umožňujúci popretie zistení stanovených Komisiou v odôvodneniach č. 89 a 90 Rozhodnutia, najmä pokiaľ ide o existenciu kontrolného mechanizmu sadzobníkovej politiky členov kartelu zahŕňajúceho náhradu škody, ktorú možno požadovať od podnikov uplatňujúcich príliš nízke cenové ponuky.
- 135 Napokon treba uviesť, že v časti žaloby venovanej „podielu podniku Schunk na porušení“ a jeho údajnému nadhodnoteniu zo strany Komisie žalobcovia kritizujú závery Komisie uvedené v odôvodnení č. 178 Rozhodnutia a kvalifikujúce ako „neobvyklú“ skutočnosť, že už na zakladajúcom stretnutí European Carbon and Graphite Association (ECGA, Európske združenie pre uhlík a grafit) 1. marca 1995 niektorí členovia konštatovali potrebu vytvorenia výboru pre špeciálne grafity, pričom v tom čase neboli schopní uviesť, akými legitímnymi otázkami by sa mal tento výbor zaoberať.

136 Okrem súhrnného a uzavretého charakteru argumentácie žalobcov sa zdá, že vyššie uvedené vyhlásenia Komisie spadajú do rámca posúdenia úlohy profesionálnych združení a konkrétnejšie ECGA v karteli. Za týchto podmienok predmetná argumentácia žalobcov už nemôže spochybniť posúdenie zodpovednosti žalobcov Komisiou ani posúdenie závažnosti porušenia.

137 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že Komisia oprávnenne vyvodila záver, že žalobcovia sa dopustili porušenia článku 81 ES, ako je opísané v odôvodnení č. 2 Rozhodnutia, tým, že sa podieľali na rade dohôd a zosúladených postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie.

O návrhu na zníženie pokuty

138 Žalobcovia vytýkajú Komisii, že pri stanovovaní výšky pokuty porušila zásady proporcionality a rovnosti zaobchádzania.

139 Z Rozhodnutia vyplýva, že pokuty boli uložené podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a že Komisia – hoci Rozhodnutie výslovne neodkazuje na usmernenia – stanovila výšku pokút uplatnením metódy uvedenej v usmerneniach.

O údajnom nadhodnotení závažnosti porušenia Komisiou, pokiaľ ide o jeho povahu a účinky

140 Podľa metódy definovanej v usmerneniach vychádza Komisia pri stanovovaní výšky pokút ukladaných dotknutým podnikom zo sumy určenej v závislosti od závažnosti porušenia. Pri posúdení závažnosti porušenia sa musí brať do úvahy samotná povaha porušenia, jeho skutočný dopad na trh tam, kde je ho možné stanoviť, a veľkosť relevantného geografického trhu (bod 1 A prvý odsek). V rámci toho sú porušenia roztriedené do troch kategórií, konkrétne na „mierne priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]“, pre ktoré sa predpokladá výška pokút medzi 1 000 a 1 miliónom eur, „závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]“, pre ktoré sa predpokladaná výška pokút pohybuje medzi 1 miliónom a 20 miliónmi eur, a „veľmi závažné priestupky [porušenia — *neoficiálny preklad*]“, za ktoré predpokladaná výška pokút presahuje 20 miliónov eur (bod 1 A druhý odsek prvá až tretia zarážka).

141 Komisia v Rozhodnutí uviedla tri nasledujúce skutočnosti:

- predmetné porušenie spočívalo predovšetkým v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä pridelovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu, pričom tieto praktiky predstavujú svojou samotnou povahou najzávažnejší druh porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES a článku 53 ods. 1 Dohody EHP (odôvodnenie č. 278 Rozhodnutia),

- kartelové dohody boli vykonávané a mali dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, ale tento dopad nemohol byť presne stanovený (odôvodnenie č. 286 Rozhodnutia),

- kartel pokrýval celý spoločný trh a po jeho vytvorení aj celý EHP (odôvodnenie č. 287 Rozhodnutia).

142 Záver Komisie vyjadrený v odôvodnení č. 288 Rozhodnutia znie takto:

„Vzhľadom na všetky tieto faktory Komisia zastáva názor, že podniky, ktorých sa týka toto rozhodnutie, sa dopustili veľmi závažného porušenia. Podľa Komisie sú povaha porušenia a jeho geografický rozsah také, že porušenie musí byť kvalifikované ako veľmi závažné, bez ohľadu na to, či jeho dopad na trh je možné stanoviť, alebo nie. V každom prípade je zrejmé, že kartelové dohody boli vykonané a mali dopad na trh, hoci tento dopad nie je možné presne stanoviť.“

143 Žalobcovia tvrdia, že Komisia nadhodnotila závažnosť porušenia, a predkladajú v tejto súvislosti rôzne argumenty vychádzajúce v podstate z analýzy vlastnej povahy porušenia. Kritizujú takisto posúdenie účinkov uvedeného porušenia, ktoré Komisia uskutočnila.

- O povahe porušenia

144 Na úvod treba uviesť, že odôvodnenie Komisie týkajúce sa povahy porušenia sa skladá z dvoch častí, jednej venovanej zohľadneniu samotnej podstaty protisúťažných činností (odôvodnenie č. 278 Rozhodnutia) a druhej zaoberajúcej sa vonkajšími okolnosťami, ktoré sa však týkajú posúdenia povahy porušenia (odôvodnenie č. 279 Rozhodnutia).

- 145 V prvej časti Komisia uviedla, že predmetné porušenie spočívalo „predovšetkým“ v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkovi, v rozdeľovaní trhov, a to najmä pridelovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu.
- 146 Treba pripomenúť, že tvrdenia žalobcov, pokiaľ ide o neexistenciu protisúťažnej dohody o zákaze reklamy, neexistenciu globálneho plánu členov kartelu smerujúceho k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov a neexistenciu uplatnenia zvlášť prepracovaného mechanizmu kontroly a vykonávania ich dohôd, uvedené v časti ich písomných vyjadrení formálne venovaných spochybneniu posúdenia závažnosti porušenia Komisiou, boli odmietnuté z vyššie uvedených dôvodov.
- 147 Okrem toho z formulácie odôvodnenia č. 278 Rozhodnutia vyplýva, že pri posúdení závažnosti porušenia Komisia diferencovane zvažila protisúťažné činnosti podnikov zúčastňujúcich sa na karteli a že sa nezmieňovala o zákaze reklamy a o uplatnení zvlášť prepracovaného mechanizmu kontroly a vykonávania ich dohôd vzhľadom na objektívne menej závažnú a iba doplňujúcu povahu týchto praktík.
- 148 Za týchto okolností a aj za predpokladu, že by spochybnenia zo strany žalobcov týkajúce sa zákazu reklamy a vyššie uvedeného mechanizmu mohli byť považované za dôvodné, neumožňujú spochybníť posúdenie závažnosti porušenia Komisiou.

149 V rámci druhej časti odôvodnenia posúdenia závažnosti porušenia (odôvodnenie č. 279 Rozhodnutia) Komisia uvádza:

„V snahe o úplnosť možno takisto uviesť, že na zakladajúcich kartelových dohodách sa zúčastnili všetky veľké hospodárske subjekty v EHP, ktoré kontrolovali spolu viac ako 90 % trhu EHP. Tieto dohody boli riadené, alebo prinajmenšom vedome tolerované, na najvyšších úrovniach riadenia dotknutých podnikov. Členovia kartelu prijali veľa príslušných opatrení, aby zabránili odhaleniu kartelu, čo nepochybne svedčí o tom, že si boli plne vedomí protiprávnosti svojho počínania. Kartel dosiahol vysokú úroveň inštitucionalizácie a bol veľmi rešpektovaný. Kontakty medzi účastníkmi vo forme stretnutí alebo inak boli časté a pravidelné. Kartel vznikol, aby z neho mali prospech len zúčastnené podniky a na úkor ich odberateľov a podľa poslednej analýzy aj širokej verejnosti.“

150 Na podporu tvrdenia o nesprávnom posúdení závažnosti porušenia žalobcovia uplatňujú, že Komisia sa mylí, keď v poznámke pod čiarou na strane 4 Rozhodnutia uvádza, že „pre potreby dohôd o cenách“ kartel rozlišoval v rámci výrobkov pre elektrické aplikácie niekoľko veľkých kategórií a že záver Komisie, podľa ktorého boli dohody vykonávané vďaka reštriktívne organizovanému systému, je „v dôsledku toho“ založený na nesprávnom výklade skutkového stavu.

151 Okrem zjavnej neexistencie logickej väzby medzi oboma vyššie uvedenými argumentmi stačí uviesť, že tvrdenia žalobcov vôbec nesúvisia s posúdením závažnosti porušenia, ktoré uskutočnila Komisia v Rozhodnutí, a teda že sú úplne irelevantné vo vzťahu k výhrade nadhodnotenia uvedenej závažnosti.

152 Žalobcovia takisto tvrdia, že ani tajný charakter kartelu, ani ujma, ktorú utrpela široká verejnosť, nemali byť v Rozhodnutí zohľadnené (odôvodnenie č. 279) ako príťažujúce

okolnosti, lebo ide o faktory, ktoré sú vlastné každému kartelu a sú už zohľadnené normotvorcom pri určení rámca pokuty. Komisia okrem toho nepredložila nijaký dôkaz na podporu svojho záveru, podľa ktorého sa členovia kartelu metodicky snažili zakrývať svoje protiprávne správanie.

153 Treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa závažnosť porušenia určuje s ohľadom na viacero faktorov, ako sú konkrétne okolnosti veci, jej kontext a odstrašujúci dosah pokút, vo vzťahu ku ktorým Komisia disponuje určitou mierou voľnej úvahy (rozsudky Súdneho dvora Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 44 vyššie, bod 241, a z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, C-328/05 P, Zb. s. I-3921, bod 43).

154 V tomto kontexte Komisia mohla legitímne zohľadniť skutočnosť, že podniky prijali veľa príslušných opatrení, aby zabránili odhaleniu kartelu, a ujmu, ktorú utrpela široká verejnosť, na účely určenia závažnosti porušenia, vzhľadom na to, že tieto dve skutočnosti nie sú výslovne „príťažujúcimi okolnosťami“, ako tvrdia žalobcovia.

155 V rozpore s tvrdeniami žalobcov Komisia podala podrobný opis príslušných opatrení, ktoré boli prijaté na účely zaručenia utajenia stretnutí a kontaktov, v odôvodneniach č. 81 až 87 Rozhodnutia, pričom ho podložila listinnými dôkazmi, ktoré žalobcovia nepopierajú.

156 Okrem toho, ako zdôrazňuje Komisia, všetky porušenia práva hospodárskej súťaže nespôsobujú ujmu hospodárskej súťaži a spotrebiteľom rovnakým spôsobom. Toto zohľadnenie ujmy spôsobenej verejnosti sa odlišuje od zohľadnenia ekonomickej kapacity člena kartelu spôsobiť ujmu hospodárskej súťaži a spotrebiteľom, ku ktorému dochádza v rámci etapy stanovovania výšky pokuty upraveného v usmerneniach a smeruje k diferencovanému zaobchádzaniu najmä v prípade, keď sa porušenia ako v prejednávanej veci dopustilo viacej podnikov.

157 Treba napokon uviesť, že znenie odôvodnenia č. 279 Rozhodnutia uvádza, že tam zmieňované skutočnosti sú subsidiárne vo vzťahu ku skutočnostiam uvedeným v odôvodnení č. 278 Rozhodnutia. Za týchto okolností aj za predpokladu, že by

spochybnenie zo strany žalobcov zohľadnenia tajnej povahy kartelu a ujmy utrpenej verejnosťou mohlo byť považované za dôvodné, nemalo by to za následok spochybnenie posúdenia povahy porušenia Komisiou, ako vyplýva z relevantných a dostatočných dôvodov uvedených v odôvodnení č. 278 Rozhodnutia.

— O účinkoch porušenia

158 Žalobcovia v rámci svojho žalobného dôvodu založeného na nadhodnotení závažnosti porušenia tvrdia, že Komisia sa dopustila dvojitého nesprávneho posúdenia, pokiaľ ide o účinky porušenia.

159 Po prvé tvrdia, že Komisia nesprávne určila veľkosť relevantného trhu, keď vyvodila záver, že kartel zahŕňal kartelové dohody týkajúce sa výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru, teda dohody, ktorých existenciu žalobcovia nikdy neuznali.

160 Ako už bolo uvedené, táto argumentácia spochybňuje porušenie konštatované Komisiou v Rozhodnutí a v rozpore s tvrdeniami žalobcov bolo stanovené, že protisúťažné postupy sa týkali výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru. Uvedená argumentácia je okrem toho irelevantná, pokiaľ ide o preskúmanie dôvodnosti posúdenia účinkov kartelu, ktoré na rozdiel od tvrdení žalobcov nezávisí od obratu dosiahnutého podnikmi v súvislosti s dotknutými výrobkami.

161 Po druhé žalobcovia tvrdia, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia vykonávania dohôd, a zároveň uvádzajú, že Komisia v rozpore s požiadavkami jej vlastných usmernení nepredložila nijaký dôkaz konkrétneho dopadu kartelu a nedostatočne zohľadnila skutočnosť, že dohody boli vykonané iba čiastočne.

162 V odôvodnení č. 281 Rozhodnutia Komisia konštatuje existenciu skutočných protisúťažných účinkov vyplývajúcich v danom prípade z vykonávania kartelových dohôd, hoci ich nie je možné presne stanoviť, pričom toto konštatovanie nadväzuje na opis samotnej povahy porušenia a predchádza určeniu jeho geografického rozsahu. Obsah odôvodnenia č. 288 Rozhodnutia a konkrétnejšie použitie výrazu „vzhľadom na všetky tieto faktory“ umožňuje vyvodiť záver, že Komisia skutočne zohľadnila konkrétny dopad kartelu na trh na účely kvalifikovania porušenia ako „veľmi závažného“, aj keď dodala, že táto kvalifikácia je odôvodnená bez ohľadu na to, či tento dopad možno stanoviť, alebo nie.

163 Z odôvodnení č. 244 až 248 a č. 280 až 286 Rozhodnutia teda vyplýva, že Komisia z vykonania kartelu jasne odvodila existenciu jeho konkrétneho dopadu na dotknuté odvetvie.

164 Komisia v tejto súvislosti uvádza, že „všetci členovia kartelu uplatňovali dohodnuté všeobecné zvýšenie cien (v percentuálnom vyjadrení) vydaním nových cenníkov..., spoločnosti verejnej dopravy prideliť trhy tej spoločnosti, ktorej ponuka bola zmanipulovaná tak, aby bola mierne nižšia než ponuky ostatných členov kartelu, pričom odberatelia zo súkromného sektora nemali inú možnosť, než sa zásobovať u vopred určeného dodávateľa za vopred určenú cenu bez toho, aby došlo k hospodárskej súťaži, a brusiarne nemohli nakupovať uhlíkové bloky, alebo ich mohli nakúpiť len za umelo zvýšené ceny, čo spôsobilo, že sa na trhu hotových výrobkov nemohli účinne zúčastniť na hospodárskej súťaži“. Vzhľadom na dĺžku trvania porušenia a na skutočnosť, že dotknuté podniky spolu kontrolovali viac ako 90 %

trhu EHP, niet podľa Komisie nijakých pochyb, že kartel mal skutočné protisúťažné účinky na tento trh (odôvodnenia č. 245 a 281 Rozhodnutia).

165 Je namieste pripomenúť, že Komisia má pri posudzovaní konkrétneho dopadu porušenia na trh vychádzať z hospodárskej súťaže, aká by normálne existovala, keby k porušeniu nedošlo (pozri v tomto zmysle rozsudok Suiker Unie a i./Komisia, už citovaný v bode 116 vyššie, body 619 a 620; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Mayr-Melnhof/Komisia, T-347/94, Zb. s. II-1751, bod 235; z 11. marca 1999, Thyssen Stahl/Komisia, T-141/94, Zb. s. II-347, bod 645, a rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 150).

166 Čo sa týka cenového kartelu, je legitímne, ak Komisia zo skutočnosti, že členovia kartelu prijali opatrenia na uplatnenie dohodnutých cien, napríklad tým, že ich oznámili zákazníkovi, dali svojim zamestnancom pokyn používať ich ako základ pri rokovaniach a sledovali ich uplatňovanie zo strany konkurentov a vlastných oddelení predaja, vyvodí záver, že porušenie malo účinky. Na vyvodenie záveru o dopade na trh totiž stačí, aby dohodnuté ceny slúžili ako základ na stanovenie cien individuálnych transakcií a tak obmedzovali rokovací priestor pre zákazníkov (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 17. decembra 1991, Hercules Chemicals/Komisia, T-7/89, Zb. s. II-1711, body 340 a 341, a PVC II, už citovaný v bode 56 vyššie, body 743 až 745, a zo 14. decembra 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Zb. s. II-5169, bod 285).

167 Naopak, od Komisie nemožno vyžadovať, aby v prípade, že vykonávanie kartelu je preukázané, systematicky dokazovala, že dohody skutočne umožnili dotknutým podnikom dosahovať vyššiu úroveň transakčných cien, ako je tá, ktorá by existovala bez kartelu. V tomto smere nie je možné prijať tvrdenie, podľa ktorého samotná skutočnosť, že úroveň transakčných cien by bola odlišná bez zosúladenia, sa môže zobrať do úvahy na účely posúdenia závažnosti porušenia (rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, body 53 a 62). Okrem toho by bolo neprimerané požadovať takéto dokazovanie, ktoré by si vyžadovalo značné

zdroje, keďže by boli potrebné hypotetické výpočty na základe ekonomických modelov, ktorých presnosť môže súd len ťažko overiť a ktorých neomylnosť vôbec nie je dokázaná (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mischo vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, *Mo och Domsjö/Komisía*, C-283/98 P, Zb. s. I-9855, I-9858, bod 109).

168 Na posúdenie závažnosti porušenia je totiž rozhodujúce vedieť, či členovia kartelu urobili všetko, čo bolo v ich možnostiach, aby dosiahli konkrétny účinok svojich úmyslov. To, čo sa stalo potom na úrovni skutočne dosiahnutých cien, mohlo byť ovplyvnené inými faktormi mimo kontroly členov kartelu. Členovia kartelu nemôžu využívať vo svoj prospech vonkajšie faktory, ktoré skrížili ich plány, a urobiť z nich skutočnosti odôvodňujúce zníženie pokuty (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mischo vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok *Mo och Domsjö/Komisía*, už citovaný v bode 167 vyššie, body 102 až 107).

169 Komisia teda mohla legitímne vychádzať z vykonávania kartelu na účely vyvodenia záveru o existencii dopadu na trh, v nadväznosti na to, ako relevantne uviedla, že dĺžka trvania kartelu bola jedenásť rokov a že členovia kartelu kontrolovali viac ako 90 % trhu EHP.

170 Pokiaľ ide o dôvodnosť zistení, na základe ktorých Komisia vyvodila tento záver v danom prípade, treba uviesť, že žalobcovia nepreukázali a ani netvrdia, že kartel sa nevykonával. Z písomných vyjadrení žalobcov vyplýva, že sa uspokojia s poukazovaním na skutočnosť, že kartel bol vykonávaný len čiastočne, čo je tvrdenie, ktoré aj za predpokladu, že je presné, nemôže preukázať, že Komisia sa dopustila nesprávneho posúdenia závažnosti porušenia, keď vzala do úvahy skutočnosť, že predmetné

protiprávne praktiky mali skutočný protisúťažný účinok na trh EHP s dotknutými výrobkami (rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, bod 148).

- 171 Napokon treba uviesť, že aj za predpokladu, že konkrétny dopad kartelu nebol z právneho hľadiska Komisiou dostatočne preukázaný, je kvalifikácia tohto porušenia ako „veľmi závažného“ primeraná. Tri vyššie uvedené aspekty posúdenia závažnosti porušenia nemajú rovnakú váhu pri celkovom skúmaní. Povaha porušenia má zásadný význam, a to najmä pri kvalifikácii porušenia ako „veľmi závažného“. V tejto súvislosti z opisu veľmi závažných porušení v usmerneniach vyplýva, že dohody alebo zosúladené postupy smerujúce predovšetkým, podobne ako v prejednávanej veci, k určeniu cien, môžu byť už na základe ich povahy kvalifikované ako „veľmi závažné“ bez toho, aby sa tieto správania museli vyznačovať ich osobitným dopadom alebo geografickým rozsahom. Tento záver potvrdzuje skutočnosť, že aj keď opis závažných porušení výslovne uvádza dopad na trh a účinky na veľké oblasti jednotného trhu, opis veľmi závažných porušení naopak neuvádza žiadnu požiadavku konkrétneho dopadu na trh ani účinky na osobitnú geografickú oblasť (rozsudky Súdu prvého stupňa z 27. júla 2005, Brasserie nationale a i./Komisia, T-49/02 až T-51/02, Zb. s. II-3033, bod 178, a Groupe Danone/Komisia, už citovaný v bode 170 vyššie, bod 150).

- 172 Zo súhrnu predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nadhodnotení závažnosti porušenia vzhľadom na jeho povahu a účinky musí byť zamietnutý.

O rozdelení podnikov do kategórií

- 173 Žalobcovia tvrdia, že Komisia v rozpore so svojimi usmerneniami stanovila východiskovú sumu pokút nezávisle od celkového obratu podnikov, čo viedlo k porušeniu zásady rovnosti zaobchádzania. Podniky Schunk a SGL tak boli zaradené do tej istej kategórie, hoci veľkosť SGL predstavuje takmer dvojnásobok

veľkosti Schunk. Komisia v Rozhodnutí postupovala „paušálne“ a opomenula určité faktory, ako napríklad štruktúru žalobcov z hľadiska práva obchodných spoločností a ich sťažený prístup na finančné trhy, ktoré by umožnili posúdenie individuálnej kapacity podnikov narušiť hospodársku súťaž.

- 174 Po prvé treba uviesť, že na rozdiel od tvrdení žalobcov Komisia nie je povinná pri stanovovaní výšky pokút v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania predmetného porušenia vykonať svoj výpočet pokuty na základe súm vychádzajúcich z obratu predmetných podnikov a konkrétnejšie z celkového obratu (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 44 vyššie, bod 255).
- 175 Okrem dodržania hornej hranice, ktorú stanovuje článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a ktorá sa týka celkového obratu (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 119), Komisia je oprávnená na účely posúdenia závažnosti porušenia vziať pri stanovení výšky pokuty do úvahy obrat dotknutého podniku, ale že tomuto obratu nie je možné pripisovať neprimeranú dôležitosť v porovnaní s ostatnými faktormi, ktoré sa posudzujú (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 44 vyššie, bod 257).
- 176 Komisia v danom prípade uplatnila metódu stanovenia pokuty definovanú v usmereniach, podľa ktorej pri posúdení závažnosti porušenia sa má, s cieľom stanoviť výšku pokuty, prihliadať na veľké množstvo faktorov, medzi ktoré patrí najmä samotná povaha porušenia, jeho konkrétny dopad, geografický rozsah dotknutého trhu a potreba zaistiť odstrašujúci účinok pokuty. Aj keď usmernenia nestanovujú, že výška pokút sa vypočíta v závislosti od celkového obratu alebo relevantného obratu, nebránia tomu, aby tieto obraty boli vzaté do úvahy pri stanovení výšky pokuty v záujme dodržania všeobecných zásad práva Spoločenstva, a ak to vyžadujú okolnosti (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 44 vyššie, body 258 a 260).

177 Vzhľadom na veľký nepomer vo veľkosti medzi dotknutými podnikmi a v snahe o zohľadnenie konkrétneho významu každého z nich, a teda skutočného vplyvu ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž, Komisia v Rozhodnutí uplatnila v súlade s bodom 1 A štvrtým a šiestym odsekom usmernení diferencované zaobchádzanie s podnikmi, ktoré sa podieľali na porušení. Na tento účel rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií, pričom vychádzala z obratu dosiahnutého každým podnikom v súvislosti s predmetnými výrobkami dotknutých týmto konaním na úrovni EHP s tým, že do tohto obratu bola zahrnutá aj hodnota vlastnej spotreby každého podniku. Z toho vyplýva výška trhového podielu vyjadrujúca pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže (odôvodnenia č. 289 až 291 Rozhodnutia).

178 Porovnanie bolo založené na obrate (vyjadrenom v miliónoch eur) v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorý bol dosiahnutý v poslednom roku porušenia, t. j. v roku 1998, tak ako vyplýva z tabuľky č. 1 nachádzajúcej sa v odôvodnení č. 37 Rozhodnutia a nazvanej „Odhad obratu (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre vlastnú potrebu) a trhových podielov v rámci EHP v roku 1998 v súvislosti so skupinou výrobcov, ktorá je predmetom konania“:

Dodávateľia	Obrat (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre vlastnú potrebu)	Trhový podiel v rámci EHP
Conradty	9	3 %
Hoffmann	17	6 %
[LCL]	84	29 %
Morgan	68	23 %
Schunk	52	18 %
SGL	41	14 %
ostatní	20	7 %
Spolu	291	100 %

179 V dôsledku toho podniky LCL a Morgan, ktoré sú považované za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradené do prvej kategórie. Schunk a SGL, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradené do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 % boli zaradené do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).

180 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti porušenia na 35 miliónov eur pre LCL a Morgan, na 21 miliónov eur pre Schunk a SGL a na 6 miliónov eur pre Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

181 Po druhé treba uviesť, že kartel pokrýval celý spoločný trh a po jeho vytvorení aj celý EHP a že obrat dosiahnutý v súvislosti s predmetnými výrobkami vytvára vhodný základ na zhodnotenie, ako to urobila Komisia v Rozhodnutí, narušenia hospodárskej súťaže na trhu s dotknutými výrobkami v rámci EHP, ako aj relatívneho významu účastníkov kartelu na dotknutom trhu. Z ustálenej judikatúry vyplýva (pozri najmä rozsudok *Musique diffusion française a i./Komisia*, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 121, a rozsudok *Mayr-Melnhof/Komisia*, už citovaný v bode 165 vyššie, bod 369), že časť obratu, ktorá pochádza z predaja tovaru, na ktoré sa porušenie vzťahuje, je spôsobilá naznačiť rozsah tohto porušenia na relevantnom trhu. Ako zdôraznil Súd prvého stupňa, zvlášť obrat dosiahnutý pri výrobkoch, ktoré boli predmetom reštriktívneho postupu, predstavuje objektívne kritérium, ktoré udáva skutočnú mieru škodlivosti tohto postupu pre normálnu hospodársku súťaž (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, *British Steel/Komisia*, T-151/94, Zb. s. II-629, bod 643).

182 Po tretie je opodstatnené zdôrazniť, že metóda spočívajúca v rozdelení členov kartelu do kategórií na účely diferencovaného zaobchádzania v štádiu stanovenia východiskových súm pokút, ktorej princíp bol potvrdený judikatúrou Súdu prvého stupňa, hoci

nezohľadňuje rozdiely vo veľkosti medzi podnikmi tej istej kategórie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 385, a Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 217), vedie k paušalizácii východiskovej sumy stanovenej podnikom patriacim do tej istej kategórie.

183 To však nič nemení na tom, že rozdelenie do kategórií, aké uskutočnila Komisia v Rozhodnutí, musí dodržiavať zásadu rovnosti zaobchádzania, podľa ktorej je zakázané zaobchádzať s porovnateľnými situáciami rozdielne a s rozdielnymi situáciami rovnako, ak také zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené. Okrem toho podľa judikatúry musí byť výška pokút aspoň primeraná vo vzťahu ku skutočnostiam zohľadneným pri posudzovaní závažnosti porušenia (pozri rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 219 a tam citovanú judikatúru).

184 Pri overení, či je rozdelenie členov kartelu do kategórií v súlade so zásadami rovnosti zaobchádzania a proporcionality, sa však Súd prvého stupňa v rámci svojho preskúmania zákonnosti výkonu voľnej úvahy, ktorou Komisia disponuje v tejto oblasti, musí obmedziť na preskúmanie toho, či je toto rozdelenie koherentné a objektívne odôvodnené (rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný v bode 182 vyššie, body 406 a 416, a rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, body 220 a 222).

185 Po štvrté treba uviesť, že žalobcovia sa obmedzujú na kritizovanie regulárnosti zloženia druhej kategórie tvrdením, že ide o diskriminačné zaobchádzanie v porovnaní s SGL. Žalobcovia boli zaradení do tejto kategórie rovnako ako SGL s príslušnými trhovými podielmi 18 a 14 %, ktorým zodpovedajú obraty na relevantnom trhu 52 a 41 miliónov eur, čo ich jasne zaraďuje do skupiny podnikov, ktorých trhové podiely sa pohybujú medzi 10 a 20 %.

186 Treba zdôrazniť, že rozdiel vo veľkosti medzi podnikmi Schunk a SGL (4 percentuálne body) patriacimi do rovnakej kategórie je menší jednak než rozdiel medzi Schunk a Morgan, ktorý je najmenším subjektom prvej kategórie, a jednak než rozdiel medzi Schunk a Hoffmann, ktorý je najväčším subjektom tretej kategórie. Obmedzený rozdiel medzi Schunk a SGL vzhľadom na nie zvlášť vysoký trhový podiel SGL tak Komisii umožnil pri zachovaní úplnej koherencie a objektivity, čiže bez porušenia zásad rovnosti zaobchádzania a proporcionality, zaobchádzať so Schunk, rovnako ako s SGL, ako so stredne veľkým subjektom, a teda stanoviť rovnakú východiskovú sumu vo výške 21 miliónov eur, ktorá je nižšia ako východisková suma stanovená pre podniky LCL a Morgan, ktoré mali významné postavenie na relevantnom trhu (29 % a 23 %), a vyššia ako východisková suma stanovená pre podniky Hoffmann a Conradty, ktoré mali veľmi okrajové postavenie na relevantnom trhu (6 a 3 %).

187 Preto sa zdá, že žalobcovia nemôžu platne vyvodiť záver o diskriminačnom alebo neproporcionálnom zaobchádzaní, keďže stanovená východisková suma pokuty je odôvodnená z hľadiska kritéria použitého Komisiou na posúdenie významu každého z podnikov na relevantnom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 304), pričom treba okrem toho poznamenať, že stanovená suma 21 miliónov eur takmer zodpovedá dolnej hranici stanovenej v usmerneniach pre „veľmi závažné“ porušenia.

188 Za týchto okolností musia byť odmietnuté ako irelevantné tvrdenia týkajúce sa skutočnosti, že SKT, ktorý je spoločnosťou nekótovanou na burze s trhovým podielom na celosvetovej úrovni zreteľne nižším než 10 %, má omnoho menšiu hospodársku silu ako podniky kótované na burze ako Morgan, LCL alebo SGL, čo sú materské spoločnosti svetových skupín, ktoré majú uľahčený prístup na finančné trhy.

189 Napokon aj za predpokladu preukázanej existencie povinného spojenia medzi osobitnou povahou určitého podniku a uľahčeným prístupom na finančné trhy táto

okolnosť nie je v danom prípade relevantná na *in concreto* určenie rozsahu porušenia, ktorého sa dopustil každý z podnikov podieľajúcich sa na karteli, a skutočného významu týchto podnikov na dotknutom trhu.

O odstrašujúcom účinku

¹⁹⁰ Žalobcovia po prvé tvrdia, že Komisia posúdila nevyhnutnosť odstrašenia vo vzťahu k dotknutým podnikom nediferencovaným a jednotným spôsobom, nezávisle od ich obrátov, v rozpore s požiadavkami judikatúry a usmernení.

¹⁹¹ Treba pripomenúť, že cieľom sankcií stanovených v článku 15 nariadenia č. 17 je potláčať nedovolené správanie, rovnako ako zabrániť jeho opakovaniu (rozsudok Súdneho dvora z 15. júla 1970, ACF Chemiefarma/Komisia, 41/69, Zb. s. 661, bod 173; rozsudok PVC II, už citovaný v bode 56 vyššie, bod 1166).

¹⁹² Keďže odstrašenie je účelom pokuty, požiadavka zabezpečiť ho je všeobecnou požiadavkou, ktorou sa má Komisia riadiť počas celého stanovovania pokuty a ktorá nevyhnutne nevyžaduje, aby sa toto stanovenie vyznačovalo osobitnou etapou určenou na celkové posúdenie všetkých okolností relevantných na dosiahnutie tohto účelu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2006, BASF/Komisia, T-15/02, Zb. s. II-497, bod 226).

¹⁹³ Na účely zohľadnenia cieľa odstrašenia Komisia nedefinovala v usmerneniach individualizovanú metódu alebo kritériá, ktorých osobitné uvedenie by bolo záväzné.

Bod 1 A štvrtý odsek usmernení v kontexte posúdenia závažnosti porušenia sa len zmiňuje o nevyhnutnosti stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby mala pokuta dostatočne odstrašujúci účinok.

194 V danom prípade Komisia výslovne zdôraznila nevyhnutnosť stanoviť pokuty na odstrašujúcej úrovni v rámci vysvetlenia všeobecného prístupu uplatňovaného pri stanovovaní pokút, na účastníkov kartelu použila diferencované zaobchádzanie v závislosti od ich trhových podielov určených na základe relevantných obrátov a stanovila východiskovú sumu pokuty pre Schunk na 21 miliónov eur (odôvodnenia č. 271 a 289 Rozhodnutia).

195 Z Rozhodnutia jasne vyplýva, že Komisia pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty v závislosti od závažnosti porušenia na jednej strane posudzovala porušenie ako také, zohľadňujúc objektívne okolnosti, teda samotnú povahu porušenia, jeho dopad na trh a geografický rozsah tohto trhu, a na druhej strane vzala do úvahy subjektívne okolnosti, a sice konkrétny význam každého z podnikov podielajúcich sa na karteli, čiže skutočný vplyv ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž. V rámci tejto druhej časti svojej analýzy sledovala najmä cieľ zabezpečiť odstrašujúcu úroveň pokuty.

196 Treba pritom pripomenúť, že v rámci tejto analýzy Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií, pričom vychádzala z obrátu dosiahnutého každým podnikom v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorých sa týka toto konanie, na úrovni EHP s tým, že do tohto obrátu bola zahrnutá aj hodnota vlastnej spotreby každého podniku. Z toho vyplýva výška trhového podielu vyjadrujúca pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže (odôvodnenia č. 289 až 291 Rozhodnutia).

197 Komisia teda na rozdiel od tvrdení žalobcov neposúdila nevyhnutnosť odstrašenia vo vzťahu k dotknutým podnikom nediferencovaným a jednotným spôsobom, ale naopak zohľadnila ich význam na dotknutom trhu na základe ich relevantných obrátov.

- 198 Žalobcovia po druhé tvrdia, že Komisia v Rozhodnutí požaduje od dotknutých podnikov, aby ukončili porušenie, zatiaľ čo tieto podniky už ukončili porušenie v decembri 1999, o viac než štyri roky skôr, čo dokazuje, že Komisia založila svoje posúdenie nevyhnutného odstrašenia na nesprávnej okolnosti.
- 199 Tento žalobný dôvod musí byť zamietnutý z dôvodu, že je založený na nesprávnom predpoklade. Zo znenia odôvodnenia č. 268 a článku 3 Rozhodnutia totiž vyplýva, že príkaz; adresovaný podnikom, ktorým bolo Rozhodnutie určené, aby okamžite ukončili zistené porušenie, pokiaľ tak ešte neurobili, nevykazuje nijaké spojenie s posúdením odstrašenia, ktoré uskutočnila Komisia.
- 200 Žalobcovia po tretie tvrdia, že sa stali predmetom diskriminácie v porovnaní s SGL, lebo Komisia posúdila nevyhnutnosť odstrašenia bez zohľadnenia skutočnosti, že SGL ako podnik kótovaný na burze má uľahčený prístup na finančné trhy.
- 201 Treba pripomenúť, ako bolo preukázané v bodoch 184 až 187 vyššie, že zaradenie podnikov Schunk a SGL do rovnakej kategórie na základe ich obrátov dosiahnutých v súvislosti s predajom dotknutých výrobkov nepredstavuje žiadnu diskrimináciu v neprospech Schunk.
- 202 Za predpokladu, že je opodstatnené domnievať sa, že podnik kótovaný na burze môže ľahšie mobilizovať zdroje potrebné na zaplatenie svojej pokuty, takáto situácia by mohla odôvodniť uloženie proporcionálne vyššej pokuty, s cieľom zabezpečiť jej dostatočne

odstrašujúci účinok, než je pokuta uložená podniku, ktorý sa dopustil rovnakého porušenia, ale ktorý nedisponuje takými zdrojmi.

203 Za týchto okolností by prípadné porušenie zásady zákazu diskriminácie zo strany Komisie mohlo viesť iba k zvýšeniu pokuty uloženej SGL, a nie k zníženiu pokuty uloženej podniku Schunk, ako to Schunk požaduje vo svojich písomných vyjadreniach. V tejto súvislosti je opodstatnené pripomenúť, že dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržiavaním zásady zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 1985, Williams/Dvor audítorov, 134/84, Zb. s. 2225, bod 14; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, T-327/94, Zb. s. II-1373, bod 160, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 367).

204 Žalobcovia po štvrté tvrdia, že neproporcionálnosť pokuty uloženej Komisiou je zjavná vzhľadom na sankcie uložené v rámci „tej istej veci“ protimonopolnými orgánmi Spojených štátov amerických, ktorých trh je viac-menej rovnako veľký ako trh v Európe.

205 V tejto súvislosti je opodstatnené konštatovať, že výkon právomoci orgánmi týchto tretích štátov zodpovednými za ochranu slobodnej hospodárskej súťaže v rámci ich územnej pôsobnosti sa riadi vlastnými požiadavkami týchto štátov. Skutočnosti, ktoré sú základom právnych poriadkov iných štátov v oblasti hospodárskej súťaže, totiž nezahŕňajú iba špecifické účely a ciele, ale tiež vedú k prijatiu osobitných hmotnoprávných pravidiel, ako aj k rozmanitým právnym dôsledkom v správnej, trestnoprávnej alebo občianskoprávnej oblasti v prípade, keď orgány týchto štátov preukázali porušenie pravidiel v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudok Súdneho dvora z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisia, C-308/04 P, Zb. s. I-5977, bod 29).

- 206 Právna situácia je naopak úplne iná v prípade, keď sa na podnik v oblasti hospodárskej súťaže uplatňuje výlučne právo Spoločenstva a právo jedného alebo niekoľkých členských štátov, teda v prípade, keď sa kartel obmedzuje výlučne na oblasť územnej pôsobnosti právneho poriadku Európskeho spoločenstva (rozsudok z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisía, už citovaný v bode 205 vyššie, bod 30).
- 207 Z toho vyplýva, že cieľom Komisie pri ukladaní sankcie za protiprávne správanie podniku, aj keď je jeho základom kartelová dohoda medzinárodnej povahy, je ochrana slobodnej hospodárskej súťaže vnútri spoločného trhu, ktorá je podľa článku 3 ods. 1 písm. g) ES základným cieľom Spoločenstva. Z dôvodu osobitnej povahy právnych záujmov chránených na úrovni Spoločenstva sa totiž posúdenia Komisie pri výkone jej právomoci v danej oblasti môžu značne odlišovať od posúdení vykonaných orgánmi tretích štátov (rozsudok z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisía, už citovaný v bode 205 vyššie, bod 31).
- 208 Pokiaľ ide o údajné nerešpektovanie zásad proporcionality a spravodlivého zaobchádzania uvádzané žalobcami, je dôležité poznamenať, že každú úvahu založenú na existencii pokút uložených orgánmi tretieho štátu možno pripustiť iba v rámci voľnej úvahy, ktorú má Komisia pri stanovovaní pokút za porušenie práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. V dôsledku toho nemožno vylúčiť, že Komisia zohľadní pokuty skôr uložené orgánmi tretích štátov, nie je však povinná tak urobiť (rozsudok z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisía, už citovaný v bode 205 vyššie, bod 36).
- 209 Odstrašujúci účinok, ktorý Komisia oprávnene sleduje pri stanovovaní výšky pokuty, totiž smeruje k zabezpečeniu dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže upravených Zmluvou o ES podnikmi pri výkone ich činností na spoločnom trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok ACF Chemiefarma/Komisía, už citovaný v bode 191 vyššie, body 173 až 176). V dôsledku toho nie je Komisia pri posudzovaní odstrašujúcej povahy pokuty, ktorú má uložiť za porušenie týchto pravidiel, povinná zohľadniť prípadné sankcie

uložené podniku za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže tretích štátov (rozsudok z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 205 vyššie, bod 37).

- 210 V danom prípade stačí pripomenúť, že kartel, ktorý je predmetom Rozhodnutia, spadá výlučne do rámca územnej pôsobnosti právneho poriadku Európskeho spoločenstva, a teda že Komisia v rámci svojho posúdenia odstrašujúcej povahy pokút nebola povinná akýmkoľvek spôsobom zohľadniť sankcie uložené americkými orgánmi podnikom, ktoré porušili vnútroštátne pravidlá hospodárskej súťaže. Vzhľadom na osobitosti preskúmania a postihovania porušení práva hospodárskej súťaže v Spojených štátoch, ktoré sú spojené so žalobami o náhradu škody a s trestnými konaniami, sa žalobcovia nemôžu na účely preukázania neproporcionálnej povahy pokuty, ktorá im bola uložená v Rozhodnutí, platne dovolávať pokút uložených v rámci konania vedeného v tomto treťom štáte.

O spolupráci podniku Schunk

- 211 Treba pripomenúť, že Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy, pokiaľ ide o metódu stanovovania pokút, a v tejto súvislosti môže zohľadniť viacero skutočností, ku ktorým patrí aj spolupráca dotknutých podnikov počas vyšetrovania vedeného službami tejto inštitúcie. V rámci toho musí Komisia vykonať také komplexné posúdenia skutočností, ako je posúdenie týkajúce sa príslušnej spolupráce jednotlivých podnikov (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 153 vyššie, bod 81).

212 Komisia v tomto ohľade disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri posúdení kvality a užitočnosti spolupráce poskytnutej podnikom, predovšetkým v porovnaní s prínosmi ostatných podnikov (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia, už citovaný v bode 153 vyššie, bod 88).

213 Komisia v oznámení o spolupráci definovala podmienky, za ktorých môžu byť podniky, ktoré s ňou v priebehu jej vyšetovania kartelu spolupracujú, oslobodené od pokuty alebo môžu dosiahnuť zníženie pokuty, ktorú by museli zaplatiť, pokiaľ by k spolupráci nedošlo (pozri bod A ods. 3 oznámenia o spolupráci).

214 Bod D oznámenia o spolupráci stanovuje:

„1. Ak podnik spolupracuje bez toho, aby boli splnené všetky podmienky uvedené pod [bodmi] B a C, poskytne sa mu zníženie od 10 do 50 % sumy pokuty, ktorá by mu bola uložená, ak by nespupracoval.

2. Môže ísť o prípady, ak:

— pred zaslaním oznámenia o výhradách podnik poskytne Komisii informácie, dokumenty alebo iné dôkazy, ktoré prispievajú k potvrdeniu existencie porušenia,

- po doručení oznámenia o výhradách podnik informuje Komisiu, že nepopiera vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých Komisia zakladá svoje obvinenia.“
[neoficiálny preklad]

215 V danom prípade bolo podniku Schunk priznané 30 %-né zníženie pokuty podľa bodu D oznámenia o spolupráci.

216 V rámci odôvodnenia svojho posúdenia Komisia v odôvodnení č. 328 Rozhodnutia uviedla toto:

„Rovnako ako [LCL], aj Schunk požiadal o uplatnenie opatrení zhovievavosti po doručení listu, ktorý mu zaslala Komisia na základe článku 11 [nariadenia č. 17], ale predložil svoje dôkazy o mesiac neskôr ako [LCL]. Vo svojom vyhlásení Schunk priznal existenciu kartelu a svoju účasť na ňom, ale nepredložil správy z daného obdobia zo stretnutí kartelu. Najužitočnejším poskytnutým dôkazom je zoznam stretnutí kartelu, ktorých konanie Schunk priznal. Tento zoznam obsahuje niektoré stretnutia, o ktorých Komisia nevedela. Schunk takisto predložil súbor cestovných dokumentov týkajúcich sa niekoľkých stretnutí. Väčšina sa týkala stretnutí, o ktorých už Komisia vedela a v súvislosti s ktorými žiadala vo svojom liste na základe článku 11 predloženie všetkých dostupných dokumentov. V priebehu vyšetrovania Schunk takisto odpovedal na niekoľko otázok, ktoré mu položila Komisia v rámci jeho spolupráce pri vyšetrovaní na účely doplnenia informácií, ktoré už sám poskytol z vlastného popudu. Komisia však poznamenáva, že na rozdiel od [LCL] Schunk nebol iniciatívny v poskytnutí doplňujúcich informácií Komisii o karteli. Komisia súhrnne vyvodzuje záver, že dôkazy, ktoré poskytol Schunk z jeho vlastného popudu, spĺňajú kritérium spočívajúce v prispení k preukázaniu existencie porušenia.“

- 217 Komisia takisto uviedla, že ju Schunk po tom, čo mu bolo doručené oznámenie o výhradách, informoval, že nepopiera vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých Komisia založila svoje obvinenia (odôvodnenie č. 329 Rozhodnutia).
- 218 Treba zdôrazniť, že neexistuje žiadne spochybnenie skutočnosti, že Schunk splňal pri prijímaní Rozhodnutia podmienky upravené v bode D ods. 2 prvej a tretej zarážke oznámenia o spolupráci. Sporná je len výška priznaného zníženia 30 % oproti 40 % v prospech, pričom treba uviesť, že obom podnikom bolo priznané rovnaké 10 %-né zníženie z dôvodu nespochybnovania vecnej správnosti skutkových zistení. Schunk v podstate tvrdí, že odôvodnenie tohto rozdielu uvedené v Rozhodnutí je nesprávne a že ide o diskriminačné zaobchádzanie.
- 219 Pokiaľ ide o tvrdenie podniku Schunk, že reagoval lepšie ako LCL, je potrebné uviesť, že po tom, ako mu bola doručená žiadosť o informácie v liste Komisie z 2. augusta 2002 v angličtine, Schunk požiadal 8. augusta 2002 o jej nemeckú verziu, ktorá mu bola doručená 4. októbra 2002. To podľa neho vysvetľuje, prečo mohol poskytnúť odpoveď na žiadosť o informácie až 25. októbra 2002, teda tri týždne po doručení uvedenej žiadosti preloženej do nemčiny, zatiaľ čo LCL odpovedal po viac než siedmich týždňoch po doručení žiadosti o informácie, ktorá mu bola zaslaná.
- 220 Treba však konštatovať, že SKT napísal Komisii už 2. septembra 2002, aby ju informoval o svojom zámere spolupracovať s ňou v rámci správneho konania a overil si, či okrem odpovedí na žiadosť o informácie môže Komisii oznámiť ďalšie užitočné informácie so zreteľom na dôkazy, ktoré už táto inštitúcia mala.

- 221 Dňa 30. septembra 2002 SKT prostredníctvom svojho advokáta predložil podrobné poznámky a pripomienky k obsahu žiadosti o informácie, v ktorých podal najmä exegetickú analýzu žiadosti o informácie na účely preukázania, že položené otázky presahovali rámec vymedzený judikatúrou a že odpovede na tieto otázky, ako aj poskytnutie príslušných dôkazov presahovali z právneho hľadiska spoluprácu vyžadovanú od podniku. SKT však uviedol, že dobrovoľne odpovie na tieto otázky a že informácie presahujúce požadovanú spoluprácu sú v jeho odpovedi uvedené hrubým písmom.
- 222 Tieto dve písomné vyjadrenia SKT dokazujú dokonalé pochopenie žiadosti o informácie pred jej prekladom do nemčiny a za týchto okolností žalobcovia nemôžu vážne uplatňovať, že mohli svoje príspevanie poskytnúť až po doručení uvedeného prekladu.
- 223 K tomuto záveru sa pripája skutočnosť, že aj LCL bola doručená žiadosť o informácie v angličtine, a nie vo francúzštine, a tento podnik poskytol informácie o predmetných dohodách a zosúladených postupoch už 22. augusta 2002, potom 24. septembra 2002 a 30. septembra 2002. Za týchto okolností je oprávnené, že Komisia dospela k záveru, že SKT poskytol svoje dôkazy prinajmenšom o mesiac neskôr ako LCL.
- 224 Aj za predpokladu, že by tento posledný záver mohol byť považovaný za nesprávny so zreteľom na zohľadnenie doručenia až nemeckého prekladu žiadosti o informácie, ostatné dôvody uvedené v odôvodnení č. 328 Rozhodnutia odôvodňujú namietané rozdielne zaobchádzanie.
- 225 Ako vyplýva z odôvodnenia č. 328 Rozhodnutia, Komisia v zásade založila svoje posúdenie výšky priznaného zníženia na hodnote prínosu, akým prispel SKT. V tejto súvislosti treba poznamenať, že podľa judikatúry je základom na zníženie pokút

v prípade spolupráce podnikov podieľajúcich sa na porušeníach práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže úvaha, podľa ktorej takáto spolupráca uľahčuje úlohu Komisie, ktorej cieľom je preukázanie existencie porušenia, prípadne dosiahnutie jeho ukončenia (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 44 vyššie, bod 399; rozsudky Súdu prvého stupňa BPB de Eendracht/Komisia, už citovaný v bode 42 vyššie, bod 325; zo 14. mája 1998, Finnboard/Komisia, T-338/94, Zb. s. II-1617, bod 363, a Mayr-Melnhof/Komisia, už citovaný v bode 165 vyššie, bod 330).

226 Komisia na jednej strane v podstate dospela k záveru, že dôkazy poskytnuté SKT mali len malú pridanú hodnotu vzhľadom na dôkazy, ktoré už mala k dispozícii.

227 Poznamenáva, bez toho, aby to Schunk popieral, že SKT jej poskytol zoznam stretnutí kartelu, o ktorých už väčšinou vedela a ktoré zodpovedali niektorým oficiálnym stretnutiam európskeho profesijného združenia odvetvia, konkrétne ECGA.

228 Komisia v rozpore s tvrdeniami podniku Schunk v odôvodnení č. 328 Rozhodnutia neuvádza, že SKT neposkytol dokumenty vzťahujúce sa na obdobie inkriminovaného skutkového stavu. Okrem toho je nesporné, že SKT spolu so svojou odpoveďou na žiadosť o informácie postúpil korešpondenciu adresovanú zástupcom ECGA a veľký počet dokumentov dokazujúcich prepravu a pobyty v hoteli v súvislosti so stretnutiami kartelu uvedenými na zozname. Tieto dokumenty však nepredstavujú „správy“ či zápisnice o obsahu stretnutí, ku ktorým sa vzťahujú.

229 Ako oprávnené zdôrazňuje Komisia vo svojich písomných vyjadreniach, zoznam stretnutí a dokumenty o príslušnej preprave mali význam len vo vzťahu k informáciám poskytnutým ostatnými podnikmi v súvislosti s obsahom predmetných stretnutí. Komisia na druhej strane uviedla, bez toho, aby to Schunk popieral, že hoci SKT odpovedal na niekoľko otázok, ktoré mu boli položené v rámci spolupráce pri vyšetrovaní na účely doplnenia informácií už poskytnutých z vlastného popudu, uvedený podnik na rozdiel od LCL iniciatívne neposkytol doplňujúce informácie o karteli.

230 Schunk ďalej tvrdí, že v odôvodnení č. 328 Rozhodnutia Komisia zdôrazňuje skutočnosť, že k spolupráci z jeho strany došlo až po tom, čo mu bola doručená žiadosť o informácie, čo je v rozpore s judikatúrou, podľa ktorej táto okolnosť nepredstavuje dôvod, ktorý by znižoval význam spolupráce.

231 Prvá veta odôvodnenia č. 328 Rozhodnutia znie takto:

„Rovnako ako [LCL], aj Schunk požiadal o uplatnenie opatrení zhovievavosti po doručení listu, ktorý mu zaslala Komisia na základe článku 11 [nariadenia č. 17], ale predložil svoje dôkazy o mesiac neskôr ako [LCL].“

232 Vzhľadom na túto formuláciu sa výklad podaný Komisiou vo vyjadrení odporcu, podľa ktorého táto veta znamená, že Komisia zohľadnila len informácie presahujúce rámec povinnosti poskytnúť informácie podľa článku 11 nariadenia č. 17, zdá byť veľmi široký a nemožno ho prijať. Zo znenia vyššie uvedeného odôvodnenia vyplýva, že Komisia na účely posúdenia výšky zníženia, ktoré mohlo byť priznané na základe prispenia poskytnutého zo strany SKT, zohľadnila, kedy došlo k dovoľávaniu sa prospechu podľa oznámenia o spolupráci.

- 233 Schunk odkazuje na rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Daesang a Sewon Europe/Komisía (T-230/00, Zb. s. II-2733, bod 139), na účely tvrdenia, že také zohľadnenie je v rozpore s judikatúrou. Z bodu 139 tohto rozsudku, výslovne uvádzaného podnikom Schunk, však vyplýva, že je v danom prípade úplne irelevantný. V uvedenom rozsudku Súd prvého stupňa vyvodil záver, že „odoprieť“ žalobcom nárok na zníženie, čo je uvedené v bode C oznámenia o spolupráci, a nie v bode D ako v danom prípade, z dôvodu, že im bola zaslaná žiadosť o informácie, je v rozpore s podmienkami stanovenými týmto ustanovením.
- 234 Z judikatúry v skutočnosti vyplýva, ako bolo uvedené, že Komisia disponuje širokou mierou voľnej úvahy pri posúdení kvality a užitočnosti spolupráce poskytnutej podnikom (rozsudok z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisía, už citovaný v bode 153 vyššie, bod 88) a v rámci celkového posúdenia môže zohľadniť skutočnosť, že daný podnik jej poskytol dokumenty až po doručení žiadosti o informácie (rozsudok LR AF 1998/Komisía, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 365, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Dansk Rørindustri a i./Komisía, už citovaným v bode 44 vyššie, bod 408), ale bez toho, aby mohla byť považovaná za určujúcu na zníženie významu spolupráce poskytnutej podnikom na základe bodu D ods. 2 prvej zarážky oznámenia o spolupráci (rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 410). Odôvodnenie č. 328 Rozhodnutia túto judikatúru nepopiera.
- 235 Zo znenia odôvodnení č. 324 a 328 Rozhodnutia v každom prípade vyplýva, že Komisia zohľadnila tak voči Schunk, ako aj LCL skutočnosť, že obidva tieto podniky požiadali o možnosť mať prospech z ustanovení oznámenia o spolupráci po doručení žiadosti o informácie a že teda v tomto ohľade boli predmetom rovnakého zaobchádzania.
- 236 Napokon treba uviesť, že Schunk vo svojich písomných vyjadreniach poukazuje na niektoré závery Komisie uvedené v Rozhodnutí týkajúce sa informácií poskytnutých LCL. Pokiaľ ide o dovolávanie sa zo strany podniku Schunk neoprávneného zníženia pokuty, ktoré bolo priznané LCL, a aj za predpokladu, že Komisia tomuto podniku neoprávnene priznala zníženie nesprávnym uplatnením oznámenia o spolupráci, je

opodstatnené pripomenúť, že dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržiavaním zásady zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného (rozsudok Williams/Dvor audítora, už citovaný v bode 203 vyššie, bod 14; rozsudky zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, už citovaný v bode 203 vyššie, bod 160, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 367).

²³⁷ Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobný dôvod založený na nesprávnom posúdení spolupráce žalobcov Komisiou a diskriminačného zaobchádzania vo vzťahu k SGL musí byť zamietnutý.

O protinávrhu Komisie

²³⁸ Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa využil svoju neobmedzenú právomoc, ktorú mu priznáva článok 229 ES a článok 17 nariadenia č. 17, a zvýšil pokutu uloženú žalobcom, ktorí spochybnili po prvýkrát na Súde prvého stupňa skutočnosti uvedené v oznámení o výhradách. Schunk spochybňuje samotnú možnosť Komisie podať návrh na zvýšenie pokuty a v každom prípade jeho dôvodnosť.

O prípustnosti

²³⁹ Súd prvého stupňa v danom prípade rozhoduje o žalobe podanej podnikom Schunk na základe článkov 230 ES a 231 ES, ktorou sa domáha najmä zrušenia Rozhodnutia a subsidiárne zníženia uloženej pokuty.

- 240 Treba pripomenúť, že v súlade s článkom 229 ES môžu nariadenia prijaté predovšetkým Radou podľa ustanovení Zmluvy priznať Súdnemu dvoru neobmedzenú právomoc vo veci ukladania sankcií podľa týchto nariadení.
- 241 Takáto právomoc bola súdu Spoločenstva priznaná článkom 17 nariadenia č. 17, ktorý stanovuje, že „Súdny dvor bude mať neobmedzenú právomoc v zmysle článku [229 ES] pri revízii rozhodnutí, ktorými Komisia stanovila pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu; môže zrušiť, znížiť alebo zvýšiť uloženú pokutu alebo periodickú penalizačnú platbu“.
- 242 Súd prvého stupňa je v rámci svojej neobmedzenej právomoci, ktorú mu priznáva článok 229 ES a článok 17 nariadenia č. 17, oprávnený posúdiť primeranosť výšky pokút (rozsudky Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, KNP BT/Komisia, C-248/98 P, Zb. s. I-9641, bod 40; Cascades/Komisia, už citovaný v bode 167 vyššie, bod 41, a Weig/Komisia, C-280/98 P, Zb. s. I-9757, bod 41). V rámci svojej neobmedzenej právomoci totiž môže súd Spoločenstva napadnuté rozhodnutie nielen zrušiť, ako to stanovuje článok 231 ES, ale môže aj zmeniť sankciu uloženú týmto rozhodnutím (uznesenie FNICGV/Komisia, už citované v bode 85 vyššie, bod 24).
- 243 Súd Spoločenstva je teda oprávnený, aby nad rámec samotného preskúmania zákonnosti sankcie nahradil posúdenie Komisiou svojím posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále (rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331, bod 61).
- 244 Za týchto okolností, hoci je výkon neobmedzenej právomoci najčastejšie požadovaný žalobcami v snahe dosiahnuť zníženie pokuty, nič nebráni tomu, aby Komisia takisto mohla nastoliť na súde Spoločenstva otázku výšky pokuty a navrhopvať jej zvýšenie.

245 Takáto možnosť je napokon výslovne stanovená v bode E ods. 4 oznámenia o spolupráci, ktorý stanovuje, že pokiaľ „podnik, ktorému bolo priznané zníženie pokuty za nespochybňovanie vecnej správnosti skutkových zistení, spochybní túto vecnú správnosť skutkových zistení po prvýkrát v žalobe o neplatnosť na Súde prvého stupňa..., Komisia v zásade tento súd požiada o zvýšenie pokuty, ktorú tomuto podniku uložila“ [*neoficiálny preklad*]. Návrh podaný Komisiou v danom prípade je založený práve na tomto ustanovení.

246 Okrem toho treba uviesť, že túto neobmedzenú právomoc môžu sudy Spoločenstva vykonávať len v rámci preskúmania aktov inštitúcií Spoločenstva, najmä v rámci žaloby o neplatnosť. Článok 229 ES totiž iba rozširuje rozsah právomocí súdov Spoločenstva v rámci žaloby upravenej v článku 230 ES (uznesenie FNICGV/Komisia, už citované v bode 85 vyššie, bod 25).

247 Z toho vyplýva, že argumentácia podniku Schunk, podľa ktorej je návrh Komisie na zvýšenie pokuty nezlučiteľný s článkom 230 ES a nezohľadňuje predmet sporu vymedzený v žalobe, musí byť odmietnutá.

248 Okrem toho tvrdenie podniku Schunk, podľa ktorého vyššie uvedený návrh porušuje „zásadu dobrej viery“, keďže je odôvodnený správaním, o ktorom už Komisia vedela v priebehu správneho konania, musí byť takisto odmietnuté ako vychádzajúce z nesprávneho pochopenia písomných vyjadrení Komisie.

249 Ako bolo totiž uvedené, návrh na zvýšenie pokuty je odôvodnený správaním podniku Schunk, ktorý podľa Komisie spochybňuje po prvýkrát pred súdom skutočnosti, ktoré boli predtým uznané v priebehu správneho konania.

250 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že uvedený návrh musí byť vyhlásený za prípustný a Súdu prvého stupňa prislúcha, aby o ňom rozhodol.

O veci samej

251 Vzhľadom na právomoc zverenú Súdu prvého stupňa zvýšiť pokutu uloženú na základe nariadenia č. 17 treba určiť, či okolnosti v danom prípade, ako v podstate tvrdí Komisia, odôvodňujú zrušenie 10 %-ného zníženia priznaného podniku Schunk na základe jeho spolupráce, čo by viedlo k zvýšeniu konečnej sumy pokuty.

252 Podľa bodu D ods. 2 druhej zarážky oznámenia o spolupráci má podnik nárok na zníženie pokuty, ak „po doručení oznámenia o výhradách ... informuje Komisiu, že nepopiera vecnú správnosť skutkových zistení, na ktorých Komisia zakladá svoje obvinenia“ [*neoficiálny preklad*].

253 V danom prípade treba uviesť, že návrhy žalobcov smerujú nielen k zníženiu pokuty, ale aj k zrušeniu Rozhodnutia ako takeého a že v rámci ich argumentácie uvádzanej na podporu žalobných dôvodov založených na porušení zásad proporcionality a rovnosti zaobchádzania žalobcovia priamo spochybňujú skutočnosti, ktoré im boli vytýkané v oznámeniach o výhradách a na ktorých bolo založené zistenie porušenia článku 81 ES.

- 254 Ako bolo uvedené vyššie, žalobcovia spochybnili po prvýkrát na Súde prvého stupňa dohody o zákaze reklamy, protisúťažné postupy týkajúce sa výrobkov určených pre výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru a systém kontroly vykonávania kartelových dohôd, na ktorých sa zakladá najmä zistenie porušenia článku 81 ES uvádzané v Rozhodnutí.
- 255 Komisia tvrdí, že žalobcovia takisto spochybnili po prvýkrát v žalobe význam dokumentu, ktorého fotokópia sa nachádza v spise na strane 9823 (príloha A 21) a ktorý sa týka výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru, ako aj dohôd týkajúcich sa vytlačenia konkurentov z trhu.
- 256 Vyššie uvedený dokument súvisí so spochybnením vzťahujúcim sa na protisúťažné postupy týkajúce sa výrobkov určených pre výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru uvádzané v bode 254 vyššie.
- 257 Pokiaľ ide o dohody týkajúce sa vytlačenia konkurentov z trhu, Komisia odkazuje na žalobný dôvod žalobcov založený na neexistencii globálneho plánu členov kartelu smerujúceho k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov, o ktorom bolo uvedené, že má pôvod v zjavne nesprávnom výklade odôvodnenia č. 173 Rozhodnutia a nemôže sa analyzovať ako neskoršie namietanie vytýkaných skutočností.
- 258 V tejto fáze treba pripomenúť, že tri spochybnenia uvedené v bode 254 vyššie boli zamietnuté na základe judikatúry, podľa ktorej sú skutkové zistenia výslovne uznané podnikom v rámci správneho konania považované za preukázané, takže tento podnik už nemôže uplatňovať žalobné dôvody smerujúce k ich spochybneniu v rámci sporového konania (rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 227; rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 108, a rozsudok Tokai II, už citovaný v bode 56 vyššie, body 324 a 326).

- 259 Za týchto okolností nie je opodstatnené zrušiť 10 %-né minimálne zníženie priznané podniku Schunk na základe bodu D ods. 2 druhej zarážky oznámenia o spolupráci, a teda protinávrh Komisie musí byť zamietnutý (pozri v tomto zmysle rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 84 vyššie, bod 369).
- 260 Treba ešte uviesť, že Komisia vo svojich písomných vyjadreniach odkazuje na rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 84 vyššie, v ktorom Súd prvého stupňa vyhovel návrhu Komisie na zvýšenie pokuty, hoci argumentácia žalobcu nespochybňovala výslovne uznané skutkové zistenia, pričom uviedol, že Komisia, proti všetkému očakávaniu, ktoré mohla dôvodne založiť na spolupráci žalobcu počas správneho konania, bola nútená vypracovať a predložiť na Súde prvého stupňa obranu namierenú proti spochybneniu protiprávnych skutočností, o ktorých bola oprávnené presvedčená, že ich už žalobca nebude spochybňovať.
- 261 Písomné vyjadrenia Komisie podporujú názor, že to, čo bolo uplatnené v prípade, keď argumentácia žalobcu nespochybňovala výslovne uznané skutkové zistenia, musí byť nevyhnutne uplatnené v prípade, keď dôjde, ako v prejednávanej veci, k neskoršiemu spochybnovaniu skutkových zistení uznávaných v rámci správneho konania.
- 262 Skutočnosťou zostáva, ako oprávnené zdôrazňujú žalobcovia, že článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 stanovuje, že výška pokuty môže byť stanovená len v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia. Skutočnosť, že Komisia bola nútená vypracovať obranu namierenú proti spochybneniu skutkových zistení, o ktorých bola oprávnené presvedčená, že ich už žalobca nebude spochybňovať, nemôže byť vzhľadom na obe výlučné kritériá stanovenia výšky pokuty dôvodom na zvýšenie pokuty. Inými slovami, trov znášané Komisiou v dôsledku konania na Súde prvého stupňa nie sú kritériom na stanovenie výšky pokuty a musia byť zohľadnené výlučne v rámci uplatnenia ustanovení rokovacieho poriadku týkajúcich sa náhrady trov konania.

263 Vzhľadom na predchádzajúce musia byť všetky návrhy predložené v rámci tejto žaloby zamietnuté.

O trovách

264 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba sa zamieta.**
- 2. Podniky Schunk GmbH a Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH sú povinné nahradiť trovy konania.**

Vilaras

Prek

Ciucă

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 8. októbra 2008.

Tajomník

Predseda komory

E. Coulon

M. Vilaras

Obsah

Skutkové okolnosti	II - 2580
Konanie a návrhy účastníkov konania	II - 2586
Právny stav	II - 2588
O návrhu na zrušenie Rozhodnutia	II - 2588
O námietke nezákonnosti článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17	II - 2589
O spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti podnikov Schunk GmbH a SKT.	II - 2598
O spochybnení porušenia	II - 2605
— Úvodné poznámky	II - 2605
— O zákaze reklamy	II - 2609
— O dodávkach uhlíkových blokov	II - 2610
— O protisúťažných postupoch týkajúcich sa výrobcov automobilového vybavenia a spotrebného tovaru	II - 2612
— O neexistencii globálneho plánu členov kartelu smerujúceho k trvalým zmenám štruktúry hospodárskej súťaže na trhu prostredníctvom prevzatia podnikov	II - 2618
— O existencii zvlášť prepracovaného mechanizmu kontroly a vykonávania predmetných dohôd	II - 2620
O návrhu na zníženie pokuty	II - 2623
O údajnom nadhodnotení závažnosti porušenia Komisiou, pokiaľ ide o jeho povahu a účinky	II - 2624
— O povahe porušenia	II - 2625
— O účinkoch porušenia	II - 2629
O rozdelení podnikov do kategórií	II - 2633
	II - 2659

O odstrašujúcom účinku	II - 2639
O spolupráci podniku Schunk	II - 2644
O protinávhrhu Komisie	II - 2652
O prípustnosti	II - 2652
O veci samej	II - 2655
O trovách	II - 2658